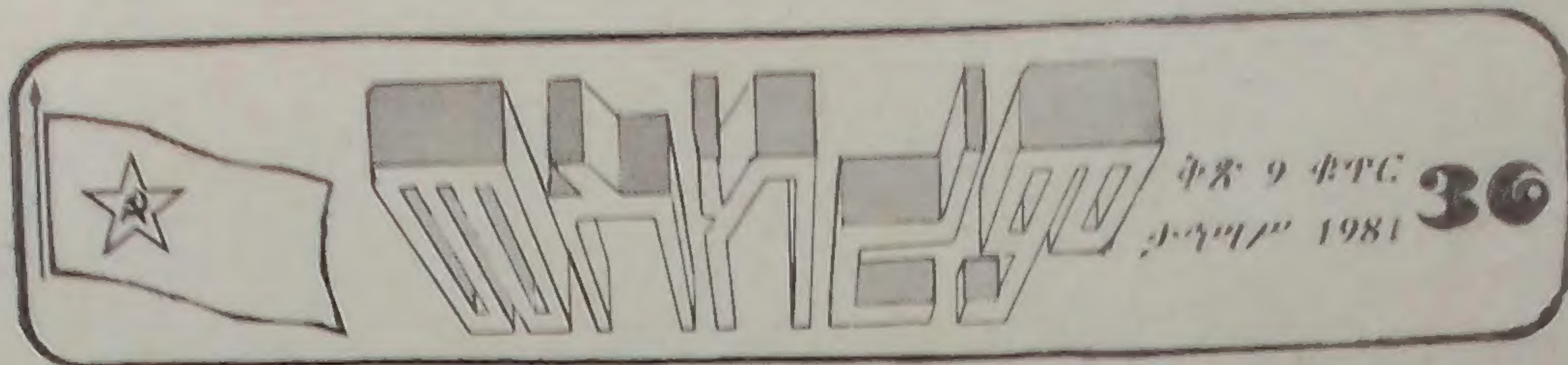

* ርዕዮ-ተዓለምን በማዛባት የፕሮፓጋንዳ ሚና

* የድኅረ—ምንደራ ገጽታ በምሥራቅ ኢትዮጵያ

* የፖሊቲካኒክ ትምህርት ለተመዛዘነ የንድፈ
ሐሳብና የተግባር ዕውቀት

ማርከላዊ ሌኒኖዊ የርዕዮተዓለም መጽሐፍት

ማ ው ጫ

ገጽ

* የዘግጅት ገጽ	3
* ርዕዮተዓለምን በማዛባት የፕሮፓጋንዳ ሚና	9
በላቸው ሙሉጊታ	
* የድኅረ-ምንደራ ገጽታ በምሥራቅ ኢትዮጵያ	35
በላይኛው አስተሳሰብ	
* የፖለ. ቱክኒክ ትምህርት ለተመዛዘነ የንድፈ ሐሳብና የተግባር ዕውቀት	53
ደስታ ወዳጅ	

በኢሠፓ ማዕከላዊ ኮሚቴ

ርዕዮተዓለም መምሪያ እየተዘጋጀ በየሦስት ወር የሚወጣ

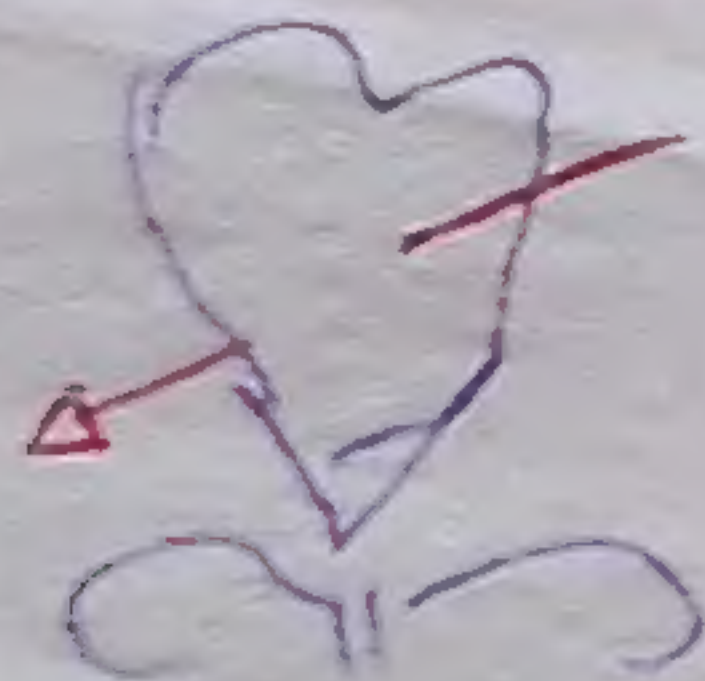
መስከረም 1973 ተመሠረተ

አድራሻ

የፖስታ ሣጥን ቁጥር — 80001
የስልክ ቁጥር — 113000

Proudly brought to you by

www.binyamhk.wordpress.com

WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM

ያለ አብዮታዊ ንድፈሐሳብ
አብዮታዊ እንቅስቃሴ ሊኖር አይችልም!

ሰላም ፡ ለዕድገት መሠረታዊ ዋስትና

ባለፉት የአብዮት ዓመታት በሀገራችን ፈውዳሊዝምና የኢምፔሪያሊዝምን ተጽዕኖ በማስወገድ ለአዲስ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሥርዓት መሠረት ለመጣል በርካታ ተጨባጭ እርምጃዎች ተወስደዋል ። በልዩ ልዩ መልክ የሀገራችንን ህልውና ለመቀናቀን የተሰነዘሩ ጥቃቶችን ለመቋቋም ተችሏል ። በዚህ መሠረት የኢትዮጵያ ሠርቶ አደር ሕዝብ መብቱ በእኩልነት የሚከበርበትን ፡ ከኋለቀርነት በመላቀቅ ለብልፅግና የሚበቃበትን ሥርዓት እውን ለማድረግ ከፍተኛ መስዋዕትነት ከፍሏል ። ጉልህ ታሪካዊ ውጤቶችን ለመጨበጥ በቅቷል ። ይሁን እንጂ በጀመረው የማኅበራዊ ዕድገት ጉዞ እርምጃውን እንዲያፋጥን በሰሜን በኩል የገጠመው ሰላምና አንድነቱን የሚፃረር ሁኔታ ጋራጣ ሆኖበት ቆይቷል ።

በክልሉ የሀገራችንን ህልውና የሚፈታተነው ጦርነት የቱን ያህል ከፍተኛ የሕይወትና የንብረት መስዋዕትነት እንደጠየቀ በተለያዩ አጋጣሚዎች ተገልጿል ። በተለይ በኢሠጋ ማዕከላዊ ኮሚቴ 9ኛ መደበኛ ስብሰባ ላይ ጓድ መንግሥቱ ኃይለማርያም ባቀረቡት ሪፖርት እንደገለጹት በመከላከያ ረገድ ብቻ እንኳን የሚደረገው እጅግ ከፍተኛ ወጭ ሁኔታውን በግልጽ ያሳያል ። በሪፖርቱ እንደተመለከተው “የመከላከያን በጀት ብንመለከት በ1966 105.8 ሚሊዮን ብር የነበረው በ1981 1 ቢሊዮን 500 ሚሊዮን ደርሷል ። ...በ1980 የመከላከያ ወጭ ያለው ድርሻ ከጠቅላላው ምርት ውስጥ 15 በመቶ ፡ ከመደበኛ በጀት 50 በመቶ ፡ ከጠቅላላው ገቢ 54 በመቶ ደርሷል ።” በዚህ መልክ በቀጥታ ለመከላከያ ከሚደረገው ወጭ ሌላ በፀረ አንድነት ቡድኖች የሚፈርሱ ተቋሞችን ፡ የሚወድሙ ልዩ ልዩ የአገልግሎት መስጫ አውታሮችንና ንብረቶችን መልሶ ለማቋቋም ፡ ለመጠገንና ለመተካት የሚወጣው ገንዘብ እጅግ በጣም ከፍተኛ ነው ። ይህም ብቻ አይደለም ። ችግሩ ባለባቸው አካባቢዎች ለሚገኙት ዜጎች ለኑሮ አስፈላጊ የሆኑ ምርቶችንና አገልግሎቶችን ለማድረስ የሚደረገው ጥረትና ወጭም እጅግ ከባድ ነው ።

እንደሚታወቀው በሰሜን ኢትዮጵያ በተለይ በኤርትራ ክልል ያለው ችግር በአብዮቱ ዓመታት የተፈጠረ አይደለም ። ይልቁንም ኤርትራ እንድትገነ

ጠል የማድረግ ባሕርይ መሠረት እንዲያጣ የተደረገው በአብዮቱ ነው። በተለይ በፊውዳሉ አገዛዝ ዘመን በክልሉ የነበረው እንቅስቃሴ ፀረ ፊውዳል ነው። በሚል በውስጥም ሆነ በውጭ የተወሰነ የተራማጆች ድጋፍ እንደነበረው የሚዘነጋ አይደለም። ሆኖም የመላ ኢትዮጵያን ሰፊ ሕዝብ የእኩልነትና የፍትሕ ጥያቄ የሚያካትተው ሀገር አቀፍ አብዮት ሲቀጣጠል በኤርትራ ያለው እንቅስቃሴ ምንነት ይፋ ወጣ። በእንቅስቃሴው ውስጥ በተሰለፉት መካከልም መጠያየቅ ግድ ሆነ። በተፈጠረውም ቅራኔ ውስጥ አቋማቸው ታፍኖ የመገንጠልን ጠባብ ዓላማ እንደፍጹማዊ ዲሞክራሲያዊ ጥያቄ አድርገው የያዙት የበላይነትን ሊያዙ በቅተዋል።

እነዚህ የመገንጠል ዓላማ የሙጢኝ ያሉትና ይህንኑ ለማስፈጸም ጦርነትን ዋነኛ ምርጫቸው ያደረጉት ወገኖች ለጭፍን ዓላማቸው ድጋፍ ለማስገኘት አመች የመሰላቸውን የፖለቲካ አቋም ሲለዋውጡ ቆይተዋል። ቀደም ሲል ያደናገሩበት የነበረውን የፀረ ፊውዳል አቋም ከላይ እንደተጠበቀው አብዮቱ ፋርሽ አድርጎባቸዋል። የብሔር ጥያቄ በሚልም ለረጅም ጊዜ ለማሳመን ሞክረው ነበር። አልተሳካላቸውም። በቀይ ባሕር አካባቢ አረባዊነት ጎላ ብሎ ስለሚታይ ምናልባት ዐረባዊ ነን በማለት ከኢትዮጵያ ልዩ መምሰል ተቀባይነት ያስገኝ ይሆናል። በሚልም ብዙ ተሞክሯል። በመጨረሻም ሌላው ሁሉ ሳያዋጣ ሲቀር ጣሊያን በክልሉ በቅኝ ገዢነት ለተወሰነ ጊዜ ያደረገውን ቆይታ ምክንያት በማድረግና ግዙፉን የኢትዮጵያ ታሪክ ገሸሽ ለማድረግ በመሞከር ለማደናገር ይጥራሉ። “ቀድሞ የኢጣሊያ ቅኝ ግዛት የነበረች ኤርትራ እንደገና በኢትዮጵያ ቅኝ አገዛዝ ሥር ወደቀች፡ ስለዚህም ትግላችን ፀረ ቅኝ አገዛዝ ነው” ይላሉ። የኤርትራ ክልል በኢጣሊያ ቅኝ ገዢዎች እንደተፈለገ ከሌላው የኢትዮጵያ ክፍል ተቀፎ ለተወሰነ ጊዜ የመቆየቱ ጉዳይ የማይጠያይቅ ቢሆንም፡ ይህ ግን የክልሉን ታሪክ ምን ያህል ከኢትዮጵያ ታሪክ ጨርሶ የተለየ ሊያደርገው “እንደቻለ” በተለይ ከተጨባጩ ሁኔታ ይበልጥ ሊያሳምን የሚችል አይኖርም። እርግጥ የመገንጠሉ ዓላማ እንዲሳካላቸው የሚፈልጉ ወገኖች በአንዳንዶች ዘንድ የፈጠሩት ውዥንብር በቀላሉ የሚታይ አይደለም።

በአጠቃላይ የጦርነት ሁኔታ ባስከተለው አለመረጋጋትና ተገንጣዮቹ ለጠባብ ዓላማቸው በሕዝብ መካከል መቃቃር እንዲፈጠር ባደረጉት ያልተቆ ጠበ ሙከራ በርካታ ዜጎች በየባዕድ አገሩ ለሰዶት መዳረጋቸው ይታወቃል። ብዙዎቹ ከሀገራቸው ውጭ ከማገበራዊ ኑሮ ተገልለው መብታቸው በሕግ የማይከበርበት የሰቀቀን ሕይወት መግፋታቸው እጅግ የሚያሳዝን ነው። አልፎ አልፎ በመጠኑ በኢኮኖሚ የቀናቸው ሊኖሩም ቢችሉ በባዕዳን መካከል የሚደርስባቸው ተጽዕኖ የሚያዝናና አይደለም። ከሁሉም በላይ ደግሞ ጊዜ እየሄደ፡ ትውልድ እያለፈ ትውልድ የመተካካ አዝማሚያ በየባዕድ ሀገሩ ምን

ዓይነት ዜጎችን እያፈራለን ነው የሚለው ጥያቄ እጅግ የሚያሳስብ ነው። ሁሉም የሚያምረው ያለጥርጥር በሀገር ነው። ባህል፡ ቋንቋ፡ እምነት፡ በአጠቃላይ የእራስ ማንነት ሊከበር የሚችለው በእራስ ሀገር ነው። የሰዶት ሕይወት የሚያስከትለው ጉዳት በተሰደደው ዜጋ ላይ ብቻ ሳይሆን በሀገርና በወገንም ነው። ከዚህ አንፃር በተለይ በሀገራችን ለሚኖረው ክፍል በኩል የደረሰው ጉዳት የቱን ያህል የከፋ እንደሆነ የተሠወረ አይደለም።

የኤርትራ ተገንጣዮች ያንኑ ጠባብ ዓላማቸውን ዳር ለማድረስ ያልፈጸሙት ድርጊት የለም። የኢትዮጵያ ሕዝብ አብዮት እንዲደርስባቸው በእራቁ ለመከላከል በነበራቸው ፍላጎት ትግራይ ክልል ውስጥ መሰላቸው የሆነ ቡድን መፍጠራቸው አንዱ አድራጎታቸው መሆኑ ይታወቃል። የእነርሱ ዓላማ ኤርትራን መገንጠል ሲሆን አብዮቱን ከራሳቸው ራቅ አድርገው ለመገደብ በነበራቸው ምኞት በትግራይም ለፈጠሩት ቡድን ያሸከሙት ግብ “ኤርትራ ትግራይ” ወይም ትግራይን ነፃ ማውጣት የሚል ነበር። በዚህም የማይመስል ዓላማ ምክንያት የብዙ ኢትዮጵያውያን ወንድማማቾች ደም በከንቱ እንዲፈስ እየተደረገ ነው። በእርግጥ የዚህ የማይመስል ዓላማ ተቀባይነት በግግንት ከቸውንም እንደማይሆን ሲታይ ትግራይ ውስጥ የሽብር ተግባር የሚያካሂደው ቡድን የተወሰነ አካሉን “የኢትዮጵያ ሕዝብ ዲሞክራሲያዊ ንቅናቄ” (ኢሕዴን) የተሰኘ ካባ በማልበስ ወደጉንደርና ወደወሎ የመሳብ ሙከራ ከጀመረ ውሎ አድሯል። በቅርቡ ደግሞ ይባስ ብሎ በእራሱና “ኢሕዴን” በሚለው ፍጡሩ መካከል ስምምነት ላይ ተደርሶ “የጋራ ግንባር” ፈጥረናል ብሎ ለፍቶል። “ግንባሩ” የሚመራበት “ፕሮግራም” ነው ብሎ ባወጣውም ውስጥ በተራ ቁጥር 13/ሀ/ የኤርትራን መገንጠል እንደሚደግፍ በግልፅ አመልክቷል። ሌላውን የኢትዮጵያ ክፍል በሚመለከትም አቋሙ “ዋናው ቅራኔ የብሔር ቅራኔ ነው።” በሚል ብሔረሰቦችን ማቃቃርና በዓላማ አንድነት የአብዮታቸው ተጠቃሚ እንዳይሆኑ ማድረግ ነው።

በሌላ በኩልም ይሄው “ሕዝባዊ ወያኔ ኤርትራ ትግራይ” (ሕወሐት) ነኝ የሚለው ቡድን ቀደም ሲል በሚያዝያ 1980 “ሕዝባዊ ግንባር ኤርትራ” (ሕግሐኢ) ወይም “ሻዕቢያ” ነኝ ከሚለው ቡድን ጋር ባወጡት መግለጫ ኤርትራ እንድትገነጠልና በሌላው የኢትዮጵያ ክፍል የሚገኙ ብሔረሰቦች ደግሞ በየራሳቸው ጠባብ አቋም እንዲሰለፉ ለማድረግ የሚታገሉ መሆናቸውን አስታውቀዋል። በዚህ መግለጫ ላይ “ሕወሐት” ነኝ ባዩ እራሱን የኤርትራን መገንጠል ደጋፊ የሆነ የኢትዮጵያ ሕዝብ ተወካይ አስመስሎ አቅርቧል።

እነዚህ ቡድኖች በቅርጽቸውና ከየራሳቸው ጠባብ ፍላጎት አንፃር ልዩነት ሊኖራቸው ቢችሉም በመሠረታዊ ዓላማቸው አንድ ናቸው። ይሄውም በተለያየ

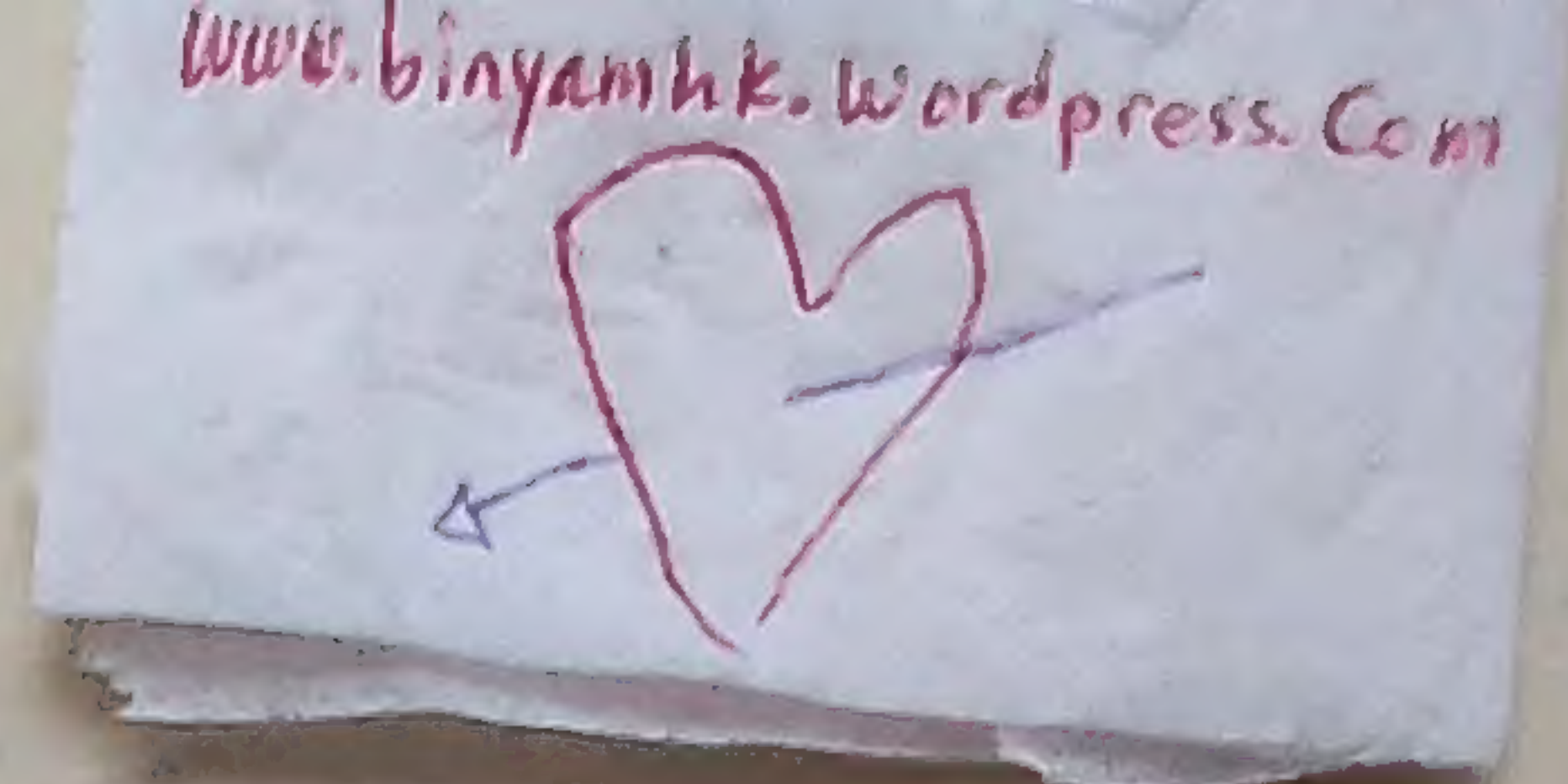
አቀራረብ የኢትዮጵያን አንድነት ለመናድ መረባረብ ነው። በራሳቸው አቅም የተቻላቸውን ያህል ጥፋት ከመፈጸማቸውም ሌላ የኢትዮጵያ ሕዝብ ራሱን በእራሱ እንዲታገል ይገፋፋሉ። እነሱው ሰላምን እያወከና የሀገርን አካላዊ እያደቀቁ መልሰው ሕዝብን “ለችግር ተዳረክ” ብለው ያፈሳሉ። በአንድ በኩል በሕዝብ ጥቅም ላይ ጦርነት እየከፈቱ በሌላ በኩል ሕዝቡ እንዳይቋቋማቸው “ለጦርነት ለምን ትዳረጋለህ” ብለው ያዘኑለት ለመምሰል ይሞክራሉ።

እነርሱም ምንም ሊሉና የሚቻላቸውን ሁሉ ከማድረግ ላይ መለሱ ይቻላል። ወሳኙ ግን ያለጥርጥር ሕዝብ ነው። የእነርሱም ብርታት ከተለያዩ ፀረ አብዮትና ፀረ ኢትዮጵያ ኃይሎች ከሚያገኙት ድጋፍ ሌላ ሕዝብን ከማዘናጋትም ጭምር የሚመነጭ ነው። ዋነኛ ፀረቸው ማንነታቸውን ሕዝብ ጠልቆ መረዳት መቻሉ ነው። ይህ የሕዝብ ግንዛቤ እየዳበረ የመጣ ሲሆን ቀድሞ በፊውዳሉ አገዛዝ ዘመን ተቃውሞ ተቀስቆሶ ከነበረበት የኤርትራ ቆላ በቅርቡ በኢትዮጵያዊነት በመጽናት ለክልሉ የራስገዝ ደረጃ ይሰጠው ዘንድ ለጎድ ፕሬዚዳንት መንግሥቱ ኃይለማርያም የቀረበው ጥያቄም በባሕርይ የሕዝብን ፍላጎት የሚያንፀባርቅ እንደሆነ መገመት አያዳግትም። ጥያቄው በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥትና በአጠቃላይ በሕዝብ ፍላጎት መሠረት ለክልሉ ችግር በሰላማዊ መንገድ መፍትሔ ማስገኘት እንደሚቻል እምነት ያለ መሆኑን የሚያመለክት ነው። ይህ እምነት እስካለ ድረስ የኢትዮጵያ ሕዝባዊ አብዮት ለሕዝብ ጥያቄ ተገቢ መልስ ከማስገኘት ሌላ ዓላማ የሌለው እንደመሆኑ በሰላም አግባብ ያለው ውጤት ላይ መድረስ ይቻላል።

የእርስ በርስ ግጭትና ደም መፋሰስ ዛሬ የሦስተኛው ዓለም ወይም የታዳጊ አገሮች ክስተት እንጂ በፅድገት በገፋት ሀገሮች ጊዜ ያለፈበት ጉዳይ ከሆነ ቆይቷል። በእርግጥ በፅድገት በገፋት ሀገሮች ውስጥም ሆነ በመካከላቸው ቅራኔ ያለም ወይም አብቅቷል ማለት አይደለም። ነገር ግን የቅራኔ አፈታት ሥልታቸው በአብዛኛው መሥዋዕትነቱ በቀለለ በሰላማዊ መንገድ በመሆኑ የከፋ ጉዳት አያደርስም። የታዳጊ ሀገር ሕዝቦችም ያለጥርጥር ምርጫቸው ሰላም ነው። በዚህ መንፈስ አብዮታችን በሰላማዊ መንገድም የተደረገው ጥረት በጣም ሰፊ ነው። ይሁን እንጂ ተገንጣዮች ለተደረገው የሰላማዊ መፍትሔ ጥረት ሁሉ አፍራሽ ትርጉም በመስጠትና ተቀባይነት ሊኖረው የማይችል ቅድመ ሁኔታ በማቅረብ ላይቀበሉ ቀርተዋል። ይልቁንም “ጅራፍ እራሱ ገርፎ እራሱ ይጮሃል”

እንደሚባለው የበለጠ ጥፋት እየፈጸመ መልሰው በተለይ በውጪው ዓለም ለአብዮታችን የተዛባ ግምት ለማሰጠት ይሯሯጣሉ። ነገር ግን እነርሱ እንደሚሉት ሳይሆን ባለፉት ዓመታት በተግባር እንደታየው የአብዮታችን ዓላማ ማገባጨ ፅድገት ማስገኘት ነው። ለዚህ ዓላማው ተፈጻሚነት ደግሞ ያለጥርጥር መሠረታዊ ዋስትና ሰላም ነው። ስለዚህ የሕዝብ ወገኖች ሁሉ በየሰውነት ለአብዮታችን የሰላምና የፅድገት ዓላማ ተግባራዊነት የኅብረት ጥረታቸውን ማጠናከራቸው እጅግ አስፈላጊ ነው።

ርዕዮተዓለምን በማዛባት

የፕሮፓጋንዳ ሚና

በላቸው ሙሉ ጊዜ

በምዕራቡ ዓለም ፕሮፓጋንዳ የገዢው መደብ አስተሳሰብ ማሰራጨ፣ የሰፊውን ሕዝብ ስሜትና ዝንባሌ በተፈለገው አቅጣጫ መምሪያና የመላው ኅብረተሰብ መንፈሳዊ ሕይወት መቆጣጠሪያ መሣሪያ ነው። በሁለቱ ተቃራኒ ሥርዓቶች መካከል በሚደረገው የርዕዮተዓለም ትግል ሂደት ውስጥ ደግሞ ፕሮፓጋንዳ የሶሻሊዝም አስተሳሰቦች ማጥላሊያና ማዛቢያ፣ የዐረክ-ብዮት ድርጊቶች መቀስቀሻና ማነሣሻ መሣሪያ በመሆን ያገለግላል።

ከብሔራዊና ዓለም አቀፍ ሁኔታዎች መለወጥ ጋር የርዕዮተዓለም ትግሉ በሁሉም መልኩ እየከረረና የባሕሪው ለውጥ እያሳየ በሄደ መጠን የቡርሻው ፕሮፓጋንዳ በባጀት አጠቃቀሙ፣ በአደረጃጀቱና በስርጭት ስፋቱ ብቻ ሳይሆን በስልጣኑና በቴክኒኩ ጭምር እየተወሰነበት፣ ጥልቀት እያገኘና እያደገ መጥቷል።

አ.ምፕሮፖጋንዳ የማግበራዊ ሕይወት የተለያዩ ዘርፎችን (ኢኮኖሚ፣ ፖለቲካ፣ ርዕዮተዓለምን፣ ባህልን ወዘተ.) ለመዳሰስ

በሚያስችለው መንገድ የአገሮችን ውስጣዊና አካባቢያዊ ያሕርይ በመተንተን የድርጊት ፖሊሲ ነድፎ፣ የሰላይ ድርጅቶችንና በየአገሩ ያሉትን ዐረ አብዮት ቡድኖች ላይቀር ዓለምአቀፍ የፕሮፓጋንዳ ተቋሞችን አቀናጅቶና የዘመኑን አዳዲስ የሳይንስ ግኝቶችና የምርምር ውጤቶች ተጠቅሞ በሰፊው ሕዝብ ንቃተሕሊና ላይ ጥቃት የሚሰነዝር በመሆኑ የዘመኑ የቡርሻ ፕሮፓጋንዳ ባህርይ ከቀድሞዎቹ ወቅቶች ይልቅ በአያሌው የረቀቀና የተወሳሰበ ሆኗል። ማግበራዊ ሚናውም የዚያኑ ያህል እየከፋና እየራሸነቱ እየሰፋ መጥቷል።

የቡርሻ ፕሮፓጋንዳን አፍራሽ ሚና ለመረዳት ምንነቱን፣ ተግባሩን፣ ሥልቱንና ቴክኒኩን ተንትኖ መገንዘብ ይጠይቃል። ይህ ተግባር ደግሞ በበቂ ጥልቀት እየተመረመረ ይሠራ ዘንድ ተቋማዊ ጥናትን ይሻል። በዚህ ጽሑፍ መሠረታዊ ሐሳቦችን ብቻ ለማስጨበጥ ይሞከራል።

1. የቡርኒ ፕሮፓጋንዳ ምንነትና ዓይነት

1.1. የቡርኒ ፕሮፓጋንዳ ምንድነው?

የቡርኒ ፕሮፓጋንዳ ሊባል የቡርኒውን መደብ ርዕዮተዓለም አስተሳሰቦች፣ ፋይዳዎች፣ የአሠራርና የአኗኗር ሥርዓቶችን ለማስተዋወቅና በሕዝቦች ንቃተኅሊና አስርጉ ለማስገባት የካፒታሊስት መንግሥታት፣ የቡርኒ ፓርቲዎች፣ የግል ኮርፖሬሽኖችና ደርጅቶች የሚያሰራጩት ዓላማ ያለውና በዕቅድ የሚከናወን ተግባር ነው።¹

ይሁንና ለቡርኒው ፕሮፓጋንዳ የሚሰጠውን እንዲህ ዓይነቱን መደባዊና ወገናዊ ትርጉም ቡርኒዎች አይቀበሉትም። ምክንያቱም በቡርኒው አስተሳሰብ መሠረት ፕሮፓጋንዳ አንድ የተወሰነ ቡድን የገብረ ተሰቡን ንቃተኅሊና ለራሱ ዓላማዎች የሚገልግልበት ሁለንተናዊ መሣሪያ እንጂ መደባዊ ባሕርይ ያለው አይደለም።² የቡርኒውን ፕሮፓጋንዳ ምንነትና የመሰራጫ ስልቶችን ለመረዳት የቡርኒው ምሁራን እራሳቸው ስለፕሮፓጋንዳ ያላቸውን ግንዛቤ መመርመሩ ተገቢ መነሻ ይሆናል።

ሮበት ኪ. ሚርቶን የተባለ ምሁር “ማኅበራዊ ንድፈታኅሊና ማኅበራዊ ፕሮፓጋንዳ” በተሰኘው መጽሐፍ ፕሮፓጋንዳ ሲባል ለኛ የሚገባን በገብረተሰቡ ዘንድ አከራካሪና አወያይ የሆኑ ጥያቄዎችን አስመልክቶ ሰዎች በሚኖራቸው አስተሳሰ

ቦች፣ አመለካከቶችና ተግባራት ላይ ተጽዕኖ የሚያሳድሩ ማናቸውም ዓይነት ተምሳሌዎች (Symbols) ናቸው። እነዚህ ተምሳሌዎች በእጅ የተጻፉ፣ በእትም፣ በንግግር፣ በምስል ወይም በሙዚቃ የቀረቡ ሊሆኑ ይችላሉ። ይሁንና አንድ ጉዳይ በሕዝቡ ዘንድ የመወያየትና የመከራከሪያ ርዕስ እስካልሆነ ድረስ ፕሮፓጋንዳ ተደርጎ ሊወሰድ አይችልም በማለት ጽፏል።³

ፕሮፓጋንዳ በአንድ በተወሰነ የገብረተሰብ ክፍል፣ እምነት፣ አስተሳሰብና አድራጉት ላይ ተጽዕኖ ለማሳደር መረጃዎችን፣ ዜናዎችን፣ ልዩ መልዕክቶችን፣ ጥሪዎችንና “የማሳመኛ ነጥቦችን” ማሰራጨት ማለት ነው። ለግልጋሎት የሚውሉት “የማሳመኛ ነጥቦች” ዓይነት በአሠራጩ ቡድን ባሕርይ የሚወሰን ነው።⁴ የሚለው ሌላው ግንዛቤ ከ1953 ገደማ ጀምሮ በአሜሪካ ምሁራን ዘንድ በስፋት ተቀባይነት አግኝቷል።

ቼካስ የተባለው አሜሪካዊ ምሁር “ፕሮፓጋንዳ ዳብሯል” በተሰኘው መጽሐፍ ፕሮፓጋንዳ በቅድሚያ የታቀደን የተወሰነ ቡድን ፍላጎት ለማሟላት እንዲቻል ሰዎችን ለተግባራዊ ክንዋዜ ለማነሣሣት በማሰብ ሆኖ ተብሎ የተዛባን አስተሳሰብ በተቀናጀ መልኩ ማሰራጨት ነው። ሲል አስፍሮታል።⁵

በማኅበራዊ ሳይንስ ኢንሳይክሎፒዲያ ውስጥ ፕሮፓጋንዳ በተምሳሌዎች (በቃላት፣ በእንቅስቃሴዎች፣ በዓርማዎች፣ በምስሎች፣ በቅርጾች፣ በሙዚቃና በመሳሰሉት) አማካይነት ሕዝቡ አከራካሪ ናቸው ብሎ ከሚመለከታቸው እምነቶች፣ ፋይዳዎችና ዘይቤዎች ጋር የተዛመዱትን አስተሳሰቦችና አድራጎችን ሆኖ ብሎ ለራስ ዓላማዎች መገልገል ነው የሚል

ትርጉም ተሰጥቶታል።⁶ ይህም ትርጓሜ የተለያዩ የቡርኒ አስተሳሰቦችን አካትቶ ያቀረበና በምዕራቡ ምሁራን ዘንድ ተቀባይነት ያገኘ ነበር።

ከላይ ለአብነት ያህል የተመለከትናቸውንም ሆኑ ሌሎችን ስለፕሮፓጋንዳ የተሰነዘሩትን የቡርኒ ምሁራን ግንዛቤዎች በጥሞና ብናስተውል የፕሮፓጋንዳን ገቢራዊ ሂደት በመግለጽ ላይ የተመሠረቱ ትርጓሜዎች መሆናቸውን እንገነዘባለን። እንዲህ ዓይነቱ አቀራረብ የፕሮፓጋንዳውን ሂደት በማሳየት እንጂ የአድራጊውን (የፕሮፓጋንዳውን ባለቤት) መደባዊ ባሕርይ አያመለክትም። በመሆኑም ቡርኒው ከዚህ አቀራረብ አኳያ ለፕሮፓጋንዳ ትርጓሜ ለመስጠት መነሣቱ ያለምክንያት አይደለም። እንዲህ ዓይነቱ አቀራረብ የሚመረጠው የፕሮፓጋንዳን መደባዊ ባሕርይ ለመሸፋፈን ስለሚያስችል ነው።

የቡርኒው ፕሮፓጋንዳ መሠረታዊ ዓላማ ዕውቀትን በተለይም ሳይንሳዊ ዕውቀትን በማሰራጨት የሕዝቡን ባሕል ማዳበር ሳይሆን በተለያዩ ስልቶች አማካይነት የሕዝቡን ንቃተኅሊና ማዛባት፣ ማነሣሣት ለራሱ ዓላማ ሆኖ ብሎ መገልገል መሆኑን በመግለጽ የቡርኒ ምሁራን ለፕሮፓጋንዳ የሰጡት ትርጉም ጽንሰሐሳቡ ለአፍራሽ ተልዕኮ መግለጫ ብቻ እንዲያገለግል አድርጎታል። በዚህም የተነሣ የዛሬዎቹ የቡርኒ ምሁራን የራሳቸውን የፕሮፓጋንዳ ተግባራት ፕሮፓጋንዳ ብለው ከመጥራት ተቆጥ

በዋል። ይልቁንም “የማርክሲዝም ፕሮፓጋንዳ” “ቀይ ፕሮፓጋንዳ” ወዘተ. በማለት “ፕሮፓጋንዳ” የሚለው ጽንሰሐሳብ ለሰሻሊዝም ብቻ የሚያገለግል አድርገው ለማቅረብና እንዲለመድ ለማድረግ ይሞክራሉ።

በአኳያውም የራሳቸውን የፕሮፓጋንዳ ተግባራት “ዲሞክራሲ”፣ “ሰብአዊ መብት ማስከበር” ወዘተ.⁷ ብሎ በመጥራት መሰሪተግባራቸውን ይሸፍናሉ።

በሌላ በኩል የቡርኒ የፕሮፓጋንዳ ምሁራን በሰፊው ሕዝብ ንቃተኅሊና ባመቻቸው መንገድ ለመጠቀም እንደሚችሉና እንዲያውም ሰፊው ሕዝብ በነቃ ግንዛቤ የማይመራ፣ ግብታዊና ወደተፈለገው አቅጣጫ ሊዋልል የሚችል የሰዎች ስብስብ ተደርጎ መታየቱን ቀደም ሲል ለፕሮፓጋንዳ ከሰጡት ትርጓሜዎች መገንዘብ እንችላለን። በርግጥም ቡርኒው የሰፊውን ሕዝብ በተለይ ደግሞ የሠራተኛውን መደብ እንቅስቃሴ በተለያዩ ሁኔታዎች ከሚፈጠረው ትርምስ (Crowd)* ለይቶ አይመለከተውም። ከዚህም በመነሣት ፕሮፓጋንዳ አድራጊውን ክፍል “በእረኛ”፣ የፕሮፓጋንዳ ተደራጊ የሆነውን ሰፊ ሕዝብ ደግሞ “እረኛ በሚሻ መንጋ” ይመስሉታል።⁸

ይህ ደግሞ የቡርኒ ምሁራን የሰፊውን ሕዝብ ታሪክ ሠሪነት እንዴት እንቋሸው እንደሚመለከቱና ለታሪክ ያላቸውን የተዛባ ግምት በገህድ ያሳየናል።

* የሰዎች ትርምስ (crowd) መዋቅር አልባ ሆኖ የሰዎች ስብስብ ነው። በአንድ ያልተጠበቀ (አጋጣሚ) ወይም በቅድሚያ በታሰበ ሁኔታ ወይም በግብታዊ ሂደት አማካኝነት የሚፈጠርና ወደ በለጠ ስሜታዊ ሁኔታዎች በመሸጋገር እየሰፋ የሚሄድ ማኅበራዊ ክስተት ነው።

ፕሮፓጋንዳ በሰፊው አግባቡ ከተወሰደ አንድ የተወሰነ ግለሰብ ወይም ቡድን በሌላው ግለሰብ ወይም ቡድን ላይ ፡ አንድን የተወሰነ አስተሳሰብ የሚያሰራጭ ሂደት ነው ። ይህ የሥርዓት ሂደት አንድ መልዕክት ከአድራጊው ወደ ተደራጊው እንዲሸጋገር ከማድረጉም በላይ ተደራጊው ለተግባራዊ ክንፍ እንዲነሣ ያዘጋጀዋል ። በመሆኑም ይህ የሥርዓት ሂደት አንድን ከንቱን የመግለጽ ወይም የግብራራት ብቻ ሳይሆን የግንኙነት ወይም የመቀላቀስ ባሕርያትን አቅናጅቶ የያዘ ነው ። ሌኒን የሰርዓቱን ሂደት የፕሮፓጋንዳ ተግባርና የቅስቀሳ ተግባር በግልጽ በሁለት የክፈለው ይህን የሐሳብ ስርዓት ባሕርይ በመገንዘብ ነበር ። በነዚህ የሰርዓት ሂደቶች አግካይነት የሚተላለፈው መልዕክት (አስተሳሰብ) ግንባራዊ ዕድገትን ሊያፋጥን ወይም ሊያገትት የሚችል ነው ። በመሆኑም የአንድ ፕሮፓጋንዳ ተራግጅነትና አድገሪነት በሚሰራው አስተሳሰቦች ይዘትና ውጪት ይወሰናል ። የፕሮፓጋንዳው መልዕክት ይዘትና ውጪት ደግሞ በፕሮፓጋንዳ አድራጊው መደባዊ አቋም ላይ የተመሠረተ ነው ። ስለዚህም ፕሮፓጋንዳ ቡርኪዎች እንደሚሉት መደብአልባ ወይም ከመደብ በላይ ሳይሆን መደባዊና በመደብ በተከፋፈለ ኅብረተሰብ ውስጥ የሚገኝ ግንባራዊ ክስተት ነው ። በመሆኑም በቡርኪዎው ፕሮፓጋንዳና በሶሻሊስት ፕሮፓጋንዳ መካከል ሰፊ የይዘትና የስልት ልዩነት እንዳለ ለናስተውል ይገባል ።

ሶሻሊስት ፕሮፓጋንዳ የነባራዊውን ዓለም ትክክለኛ ገጽታዎች ለሰፊው ሕዝብ በማሳወቅ ፡ ሠርዓት አደራ ሕዝብ መደባዊ ንቃቱ እንዲዳብር ፡ አርጌውን ሥርዓት በመገርሰስ አዲስና አኩልነት የሰፈነበት

ኅብረተሰብ እንዲገነባ በማነቃነቅ ላይ ያተኮረ ሲሆን የቡርኪዎው ፕሮፓጋንዳ ግን በተለያዩ የማዛባት ስልቶች አግካይነት በሰፊው ሕዝብ ንቃተኝነት ላይ ተጽዕኖ ግድረግ ፡ ሰፊው ሕዝብ ስለሳይንሳዊ ሶሻሊዝም ያለውን ዝንባሌና ስሜት በመሸርሸር ዐረ ሶሻሊስት አቋም እንዲይዝ በማድረግ ዓላማዎች ላይ ያተኮረ ነው ።

ከዚህ መደባዊ ዓላማውና ስልቱ አኳያ የቡርኪዎው ፕሮፓጋንዳ የሚከተሉት ተግባራት ይኖራታል ። ሀ/ በረቀቀ ስልት ለራስ ዓላማ የመገልገል (Manipulative) ፤

ለ/ የማዛባት (Subversive) ፤ ሐ/ መረጃ የግብራዊት (Informative) እና መ/ የማፍረስ (Distructive or Distortive) ተግባራት ናቸው ።¹⁰

በቡርኪዎ ፕሮፓጋንዳ ሂደት ውስጥ እነዚህ ዓባይት ተግባራት እርስበርሳቸው የተያያዙና በመስተጋብራዊ ግንኙነት ላይ የተመሠረቱ ናቸው ። ሆኖም በዚህ የግንኙነት ሥርዓት ውስጥ ዋነኛውን ቦታ የያዘውና ዓቢይ ሚና የሚጫወት የሰፊውን ሕዝብ ንቃተኝነትና በረቀቀ ስልት ሆን ብሎ ለራስ ዓላማ የመገልገል ተግባር ነው ። ይህም ተግባር የገዢው (የቡርኪዎው) መደብ አንዳንድ አስተሳሰቦችን ቀስበቀስ በአእምሮ ውስጥ በማስረግ የሕዝቡን ሥነልቦናዊ ሁኔታ ለመቆጣጠር የሚገለገሉበት ፡ እውነትን አስመስሎ በማቅረብ ሰብአዊ ፋይዳዎችን ወደ ተፈለገው አቅጣጫ እንዲያመሩ የሚያስገድዱበት መሣሪያ ነው ።¹¹

ከዚህ ጋር ቅርበት ያለው ሌላው የቡርኪዎ ፕሮፓጋንዳ ተግባር የሰፊውን ሕዝብ ንቃተኝነትና የማዛባት ነው ። ይህ ዓይነቱ

የፕሮፓጋንዳ ተግባር እጅግ አድጋሪ ፡ የፋሺስት ቡድኖች የሚገለገሉበትና በመርነት ወቅቶች ብቻ በጥቅም ላይ የሚውል የፕሮፓጋንዳ አንድ ተግባር መሆኑ በተለያዩ የቡርኪዎ ጽሁፎች ውስጥ ሰፍሯል ። ይሁንና ንቃተኝነትና የማዛባት ተግባር ከሁለተኛው የዓለም መርነት ጊዜ ጀምሮ በሥራ ላይ የዋለና ዛሬም የቡርኪዎ ፕሮፓጋንዳ ስልቶች የሚገለገሉበት ነው ።

ሌላው የቡርኪዎ ፕሮፓጋንዳ ተግባር መረጃ (ኢንፎርሜሽን) የማስረጨት ነው ። ይህ ተግባር በበርካታ የቡርኪዎ ምሁራን ዘንድ እንደ ዋነኛ ተግባር በመታየቱ ቀዳሚ ሥፍራ ይሰጣል ። እንዲያውም እኛ የምናከናውነው ፕሮፓጋንዳ ሳይሆን የመረጃ ስርዓት ነው በማለት ፕሮፓጋንዳ የተሰኘውን ጽንሰሐሳብ “መረጃ” በተሰኘው ጽንሰሐሳብ ለመተካት ይሞክራሉ ።¹² ይህ በቡርኪዎ ርዕዮተዓለም ውስጥ የሚታየው ዝንባሌ በፕሮፓጋንዳና በመረጃ መካከል ያለውን አንድነትና ልዩነት ለማድበስ በስ ፡ የቡርኪዎው የማዛባት ተግባር ፕሮፓጋንዳ ተብሎ እንዳይጠራና ከአፍራሽ ትርጉም ለመሸሽ የሚደረግ ጥረት መሆኑን ያስገነዝበናል ።

መረጃና ፕሮፓጋንዳ በማግበረ ፖለቲካዊ መስክ በማይነጣጠል መልክ የተሳሰሩ ናቸው ። በዚህ መስክ ውስጥ አንድን መረጃ የመምረጡ ጥያቄ እራሱ በአንድ ወይም በሌላው መደብ ፍላጎት ላይ የተመሠረተ ነው ። በመሆኑም የቡርኪዎው መረጃ የማስረጨት ተግባር የሕዝቡን ንቃተኝነትና ለራስ ዓላማ ከመገልገልና ከማዛባት ተግባራት ተነጥሎ መታየት የሚችል አይደለም ።

ሌላው የቡርኪዎ ፕሮፓጋንዳ ተግባር የማፍረስ ተግባር ነው ። ቡርኪዎው በዚህ ተግባር አግካይነት ሰፊው ሕዝብ ስለሳይንሳዊ

ሶሻሊዝም የጨበጣቸው አስተሳሰቦች እንዲናዱ ፡ ከሕዝቡ ጎሊና ውስጥ ታዋቂው እንዲወጡ ጥረት ያደርጋል ። ሰዎች የማርክሲዝም ሌኒኒዝምን አስተሳሰቦች እንዲጠሉ ፡ ዐረ ሶሻሊስት አስተሳሰቦችን እንዲቀበሉ ፡ ቀስበቀስም ለካፒታሊስቱ ሥርዓት መጠናከር እንዲሰለፉ ለማድረግ ይጥራል ።

1.2. የቡርኪዎ ፕሮፓጋንዳ ዓይነቶች

የቡርኪዎ ፕሮፓጋንዳ ከተለያዩ መስፈርቶች አኳያ በተለያዩ ዓይነቶች ይከፈላል ። የቡርኪዎ ፕሮፓጋንዳ ከሥርዓት ባሕርይ አንፃር አፍአዊ ፡ የሕትመትና እይታዊ ፕሮፓጋንዳ ፡ ከክንዋኔ ሂደቱ አኳያ ደግሞ ስትራቴጂያዊና ታክቲካዊ ፕሮፓጋንዳ ፡ እንዲሁም ከፕሮፓጋንዳው ምንጭ ባህርይ አኳያም “ነጭ” ፡ “ጥቁር” እና “ግራጫ” ፕሮፓጋንዳ በመባል ይታወቃል ። ሌሎችም የፕሮፓጋንዳ ዓይነቶች ቢኖሩም በዚህ ርዕስ ላይ የመነሻ ሐሳብ ለማግኘት ያህል ከላይ የተመለከቱት የፕሮፓጋንዳ ዓይነቶች በቂ ስለሆኑ እነዚህን ጠቅለል አድርገን ለመቃኘት እንሞክር ።

1.2.1. ፕሮፓጋንዳ ከሥርዓት ባሕርይ አንፃር

ሀ/ አፍአዊ ፕሮፓጋንዳ ፡ ይህ ዓይነቱ ፕሮፓጋንዳ ከሁሉም በፊት በሰዎች እንደበት ማለትም ታዋቂ የቡርኪዎ ግለሰቦች ፡ የፖለቲካ ምሁራን ፡ የሃይማኖት

መሪዎች፡ ሃያሲያን፡ ወዘተ. በሚያደርጉት ጉዞዎች ላይ፡ ሌክቶር፡ ሲም፡ ዚየሞች ወዘተ. መልክ የሚተላለፍ የፕሮፓጋንዳ ዓይነት ነው። እናዘዋግጥ ፕሮፓጋንዳ ከግዝናናት ተግባር ጋር ተቀናጅቶ በሬዲዮና በቴሌቪዥን እንዲተላለፍ ይደረጋል። በሬዲዮ የሚተላለፍ ፕሮፓጋንዳ ምንም እንኳን በደህው ጎብረተሰብ ክፍል ዘንድ ሥርዓቱ እንደተካተተ ቢሆንም ማይም የሆነውንና ያልሆነውን የጎብረተሰብ ክፍል የሚዳስስ በመሆኑ ከሌላው የመገናኛ ብዙኃን አኳያ ሲታይ ሰፊ የስርዓት አድማስ አለው። አቀራረቡ ቀላልና ግልፅ እንዲሆን ታስቦ ከተዘጋጀ ሕዝቡን ለተፈለገው ዓላማ ለማግኘት የሚያስችል መሣሪያ በመሆኑ የቡርኪና ፕሮፓጋንዳ በሚገባ ይጠቀምበታል። መላውን ዓለምአቀፍ ሁኔታ ትተን በኢትዮጵያ ላይ የተከፈተውን የሬዲዮ ፕሮፓጋንዳ ጥቃት በምሳሌነት ብንመለከት የፀረ አብዮትና የፀረ አንድነት ሀይሎች ሰባት የሀገር ውስጥ እንዲሁም የውጭ ቋንቋዎችን በመጠቀም በቀን ለ16 ሰዓት በላምንት ደግሞ ለ120 ሰዓት አፍሪካ ፕሮፓጋንዳ ዘመቻ ያካሂዳሉ። ቴሌቪዥንም እይታና ድምጽን አቀናጅቶ የሚቀርብ በመሆኑ በተመልካች ላይ የሚያሳድረው ተጽዕኖ እጅግ ከፍተኛነቱ ታውቆ በስፋት ይሠራበታል። (በዚህ ረገድ የውጭ ኃይሎች በኢትዮጵያ ላይ የሚያካሂዱት ጥቃት በቪዲዮና በሬዲዮ ብቻ የተወሰነው ነው።)

ለ/ የሕትመት ፕሮፓጋንዳ፡ - ይህ የፕሮፓጋንዳ ዓይነት በመጽሐፍ፣ በመጽሔት፣ በጋዜጦች፣ በፖስተሮች፣ በፎቶግ

ሬፎች፣ በፖስት ካርዶችና በመሳሰሉት እትሞች አማካይነት የሚሰራው ፕሮፓጋንዳ ነው። በእነዚህ ዘዴዎች የሚሠራው ፕሮፓጋንዳ በማንኛውም ጊዜ ስለሚነበብ ወይም ስለሚታይ መልዕክቱ ወደ ሰዎች እዕምሮ ሊሸጋገር የሚችልበት ዕድል ሰፊ ነው። ከዚህም በላይ በቀላሉ ከሰው ወደሰው ሊተላለፍ፣ የሚፈልገው ክፍል ተለይቶ ወይም እንዳለ እትሙ በሰነድነት ሊቀመጥ ይችላል። እትሞች ወደ ገጠሩም ጭምር ዘልቀው ሊገቡ የሚችሉ የፕሮፓጋንዳ ዓይነቶች ናቸው። በመሆኑም የቡርኪና የሕትመት ፕሮፓጋንዳ በመላው ዓለም በስፋት በመሠራጨት ላይ ይገኛል።

ለምሳሌ ዩኔስኮ በ1980 (እ.ኤ.አ) በአወጣው መረጃ መሠረት በዓለም ውስጥ በአንድ ቀን ብቻ በ550 ሚሊዮን ቅጂዎች የሚታተሙ 8,550 ጋዜጦች አሉ። ከነዚህ ጋዜጦች ውስጥ አብዛኞቹ የሚታተሙት በኢምፔሪያሊስት ድርጅቶች አማካይነት ነው። በሌላ በኩል ደግሞ በዓለም ውስጥ በዓመት 10 ሚሊዮን ያህል መጻሕፍት ይታተማሉ። ከነዚህ መጻሕፍት ውስጥ 85% ያህሉ በካፒታሊስት አገሮች የሚታተሙና የሚሰራጩ ናቸው።¹³ ጋዜጦች የአንድን ግለሰብ የዕለት ተዕለት ግንዛቤ በመቅረጽ፣ መጻሕፍት ደግሞ የሰዎችን ርዕዮተ ዓለማዊ አመለካከት በማንጸብ በኩል የሚያበረክቱትን ድርሻ ስናስብ በዚህ ፕሮፓጋንዳ ዓይነት ቡርኪናው በሕዝቡ ላይ የቱን ያህል የጎሊና ተጽእኖ እንደሚያሳድግ መገንዘብ እንችላለን።

ሐ/ እይታዊ ፕሮፓጋንዳ፡ - ይህ ዓይነቱ ፕሮፓጋንዳ በተለያዩ መንገዶች ማለትም በቴሌቪዥን፣ በሲኒማ፣ በቪዲዮ፣ በሥዕላዊ ምስሎች፣ በሙዚቃዊ ትርኢት፣ በኪነጥበባዊ ሥራዎች ወዘተ. አማካይነት የሚቀርብና የሚሰራው ነው። የሰው ልጅ ስለአካባቢዎቹ መረጃ የሚሰበሰበው በተለያዩ የስሜት ሕዋሳቶች አማካይነት ቢሆንም 40% ያህሉ መረጃ የሚሰበሰበው በማየት መሆኑ ታውቋል።¹⁴ ይህም የእይታ ፕሮፓጋንዳ ከሌሎች የፕሮፓጋንዳ ዓይነቶች ይልቅ በሰው ልጅ ላይ ከፍተኛ ተጽዕኖ ማድረስ እንደሚችል ያስገነዝበናል። ከዚህም በላይ በእይታ የሚተላለፍ ፕሮፓጋንዳ ከሌሎቹ የፕሮፓጋንዳ ዓይነቶች ይልቅ ከፍተኛና የተሻለ ውጤት ያስገኛል። ለምሳሌ ቴሌቪዥን ጥሩ የእይታ ፕሮፓጋንዳ መገልገያ ነው። ምስልና ድምጽን አቀናጅቶ በማቅረብ ተመልካቹ የአንድን ድርጊት ሂደት እንዲያይና ስለሁኔታው መስካሪ እንዲሆን ያስገድደዋል። የአዝናኝነትም ባሕርይ ስላለው የመሰልቸት ስሜትን እይታዊ ፕሮፓጋንዳ እንደ መረጃዎች እንደሚጠቀሙት ዛሬ በዓለም ላይ 800 ሚሊዮን ያህል መመልከቻ ቴሌቪዥኖች ሲኖሩ ወደ 2 ቢሊዮን ሕዝብ ፕሮግራሙን ይከታተላል። ከእነዚህ ለሕዝብ ከሚተላለፉት ፕሮግራሞች ውስጥ 95% ያህሉ በጥቂት ካፒታሊስት አገሮች የሚዘጋጁና የሚሰራጩ ናቸው። በዓለም ከሚታዩት ፊልሞችም ቢሆን 85% ያህሉ የካፒታሊስቱ ዓለም ምርት ናቸው።¹⁵

1.2.2. ፕሮፓጋንዳ ከክንዋኔ ሂደቱ አኳያ

የቡርኪናውን ፕሮፓጋንዳ ከክንዋኔ ሂደቱ አኳያ ስንመለከት ስትራቴጂያዊና ታክቲካዊ ፕሮፓጋንዳ ተብሎ በሁለት ይከፈላል።

ስትራቴጂያዊና ታክቲካዊ ፕሮፓጋንዳ የፕሮፓጋንዳው አድራጊ ከቆመለት መደብ ዓላማ አኳያ የጎብረተሰቡን ክፍሎች በጠላትነት፣ በወዳጅነትና በገለልተኝነት በመከፈል የጥቃት አላማውን፣ የማጥቂያ መንገዶቹንና ስልቶቹን በማቀናጀት በሩቅና በቅርብ ጊዜ ከንውኖች ከፋፍሎና አጣጥሞ የሚያዘጋጀው የድርጊት ፕሮግራም ነው።

ሀ/ ስትራቴጂያዊ ፕሮፓጋንዳ

ስትራቴጂያዊ ፕሮፓጋንዳ ሰፋ ያሉ የፕሮፓጋንዳ ስልቶችን በመያዝ ረዘም ላለ ጊዜ የሚከናወንና ዘላቂውን የፖለቲካ ግብ በማስፈጸም ላይ ያተኩረ የፕሮፓጋንዳ ዓይነት ነው። በጠላት ወገን ላይ የተሟላ ድል መቀዳጀትን፣ ለጠላት መገልገያ የሆኑ አውታሮችን ማፈራረስና ወዳጅ ማበራከትን ዓላማ አድርጎ የሚከናወን ፕሮፓጋንዳ ነው።

ለ/ ታክቲካዊ ፕሮፓጋንዳ፡

ታክቲካዊ ፕሮፓጋንዳ የፕሮፓጋንዳው የስርዓት አድማስ ጠበብ ያለ፣ ለአጭር ጊዜ የሚከናወንና የወቅቱን አጣጣሪ ሁኔታዎች በማገናዘብ በአጭር ጊዜ ግቦች ላይ የሚያተኩር የፕሮፓጋንዳ ዓይነት ነው። ታክቲካዊ ፕሮፓጋንዳ በየወቅቱ ከሚከሰቱ ተለዋዋጭ ሁኔታዎች ጋር አብሮ ስለሚለ

ወጥ አንዳንድ ጊዜ ከስትራቴጂያዊ ግቦች ጋር የሚቃረን መስሎ ይታያል ። ሆኖም የቡርሂኑ የፕሮፓጋንዳ ጠበብቶች በስትራቴጂና በታክቲካዊ ፕሮፓጋንዳ መካከል ተገቢው መጣጣም እንዲኖር ከጊዜና ከቦታ ተጨባጭ ሁኔታ ጋር እንዲገናዘብና ዘላቂውን ስትራቴጂ እንዲያገለግል ጠንካራ ጥረት ያደርጋል ። የቡርሂኑ ፕሮፓጋንዳ ስቶች ለታክቲካዊ ፕሮፓጋንዳ ቅድሚያ በመስጠት ለጊዜያዊ ድል ሲሉ ፀረ ሶሻሊዝም አቋማቸውን አይለውጡም ። በአኳያውም ሶሻሊዝምን ብቻ በመኮነን ተጨባጭ ሁኔታ በፈቀደላቸው ምቹ አጋጣሚዎች ከመጠቀም አይቆጠቡም ። ስትራቴጂያዊና ታክቲካዊ ፕሮፓጋንዳ ተነጣጥለው የሚታዩ ባይሆንም ሁለቱም የፕሮፓጋንዳ ዓይነቶች የየራሳቸው ዝግጅት ፡ የአቀራረብ ስልትና የሙያ ሥልጠና የሚሹ በመሆናቸው በቡርሂኑ ፕሮፓጋንዳ ስቶች ዘንድ ተገቢው ትኩረት ይሰጣቸዋል ።

1.2.3. ፕሮፓጋንዳ ከምንጩ ባሕርይ አኳያ

የቡርሂኑ ፕሮፓጋንዳ ዓይነት ከፕሮፓጋንዳው ምንጭ ባሕርይ አኳያ ሲታይ በሦስት ምድቦች ይከፈላል ። ይህ አከፋፈል በቡርሂኑ ምሁራን ዘንድ የተለመደና በስፋትም አገልግሎት ላይ የዋለ ነው ።

ሀ “ይፋ” (ኃፎ) ፕሮፓጋንዳ

የፕሮፓጋንዳው ምንጭ በግልጽና በይፋ የተነገረ ብሎም በግን ላይ እንዳተኩረ በግልጽ የሚታወቅ የፕሮፓጋንዳ ዓይነት ነው ። ይህ ዓይነቱ ፕሮፓጋንዳ አብዛኛውን ጊዜ የሚታገሉትን አቋም ወይም ፕሮግራም በይፋ ባላወቀ አካል ግለትም

በመንግሥት ወይም በግል ድርጅቶች የሚከናወን ፕሮፓጋንዳ ሲሆን በፕሮፓጋንዳው ላይ ለሚፈጠሩ ማናቸውም ሁኔታዎች የሚያከናውነው አካል ታላላቅነቱን የሚያሳይበት ነው ። “ለይፋ” ፕሮፓጋንዳ (“White” (Overt)) የአሜሪካ ድምፅ ራዲዮ ፡ የእንግሊዝ ቢ.ቢ.ሲ.ና ሌሎችም መንግሥታዊ የሆኑ የሬዲዮ ጣቢያዎች የሚያከናውኗቸው ተግባራት በምሳሌነት ሊወሰዱ ይችላሉ ።

ለ “ስውር” (ጥቁር) ፕሮፓጋንዳ

የፕሮፓጋንዳው ምንጭ ላይታወቅ ወይም የተሸፋፈነና የተለያዩ የሐሰት መረጃዎች የሚተላለፉበት የፕሮፓጋንዳ ዓይነት ነው ። ይህ ዓይነቱ ፕሮፓጋንዳ እንደ ይፋ ፕሮፓጋንዳ ከይፋዊና ሕጋዊ ተቋማት ጋር ላይሆን በአመዛኙ ከኢምፔሪያሊስት የስለላ ድርጅቶችና ከተለያዩ ሕቡዕ ድርጅቶች ጋር የተያያዘ ነው ። ይህ ፕሮፓጋንዳ በተለይም በጦርነት ወቅቶች ይበልጥ ተግባራዊ የሚሆንና በውሸትና በቅጥፈት መረጃዎች የሕዝብን ንቃተኝነትና ለማዛባት የሚጥር ነው ። “ለስውር ፕሮፓጋንዳ” (“black” (Covert)) የኢትዮጵያን አብዮት ለመዋጋት በምስጢር የተቋቋሙትን የሬዲዮ ጣቢያዎች ተግባር በምሳሌነት መውሰድ ይቻላል ።

ለ “የተለባበሰ” (“ግራጫ”) ፕሮፓጋንዳ

ይህ ፕሮፓጋንዳ የይፋና የስውር ፕሮፓጋንዳን አንዳንድ ባሕርያት አቀናጅቶ የያዘና በሁለቱ መካከል ሊመደብ የሚችል የፕሮፓጋንዳ ዓይነት ነው ። ስለአንድ እውነታ ሰዎች የተላላቱ ግምት እንዲኖራቸው ራሱን በመሸፋፈን የሚቀርብ ወይ

ንም የተወሰኑ ትክክለኛ መረጃዎችን በመስጠት ሰዎች ከተላላቱ መደምደሚያ ላይ እንዲደርሱ ታስቦ የሚከናወን ፕሮፓጋንዳ ነው ። “የተለባበሰ ፕሮፓጋንዳ” (“Grey”) አንዳንድ የዜና ድርጅቶች ፣ የሬዲዮ ጣቢያዎች ፣ ጋዜጦችና መጽሐፋት እንደሚያደርጉት “ከሚታመን ምንጭ” “ስሙን ለመግለጽ ካልፈለገ ግለሰብ” ፣ “ከዲፕሎማቲክ ምንጮች” ወዘተ በሚል “በስውር ፕሮፓጋንዳ” ስልቶች በመጠቀም እንደ ይፋ ፕሮፓጋንዳ ይፋዊና ሕጋዊ መድረክ እግኝቶች እንዲቀርብ የሚደረግበት ዘዴ ነው ።

ከላይ አጠር ባለ መልክ ለመቃኘት የምክርናቸው የፕሮፓጋንዳ ዓይነቶች (ይፋ፣ ስውርና የተለባበሰ ፕሮፓጋንዳ) እርስ በርሳቸው የተዛመዱ ፣ የተለያዩ የፕሮፓጋንዳ ግለራሚ አውታሮች በተለያዩ ስልቶች የሚገለገሉ በመሆናቸው በሙያዊ ከሠለጠኑ ሰዎች በቀር ድንበራቸውን ለይቶ ግወቅ ቀላል አይደለም ።

2. የቡርሂኑ ፕሮፓጋንዳ ስልቶችና የአቀራረብ ቴክኒኮች

2.1. የፕሮፓጋንዳ ስልቶች

የቡርሂኑ ፕሮፓጋንዳ ስልቶች በተለያዩ የፕሮፓጋንዳ ሥርዓት እካላት ማለትም በፕሮፓጋንዳ ምንጭ (Source) ፣ በፕሮፓጋንዳው መልዕክት (Message) ፣ በፕሮፓጋንዳው ጊዜያት (Time) ፣ በፕሮፓጋንዳ ተደራጊ ወይም ተደራሲያን (Audience) ፣ እና በፕሮፓጋንዳ ምላሽ መረጃ (Feedback) ወዘተ. መካከል ያለውን ውስጣዊ

ተዛምዶ በመጠበቅ ጥበብ ላይ የተመሠረተ ነው ።¹⁸ የፕሮፓጋንዳውን ስልት ውስጣዊ ባሕርያት ለመገንዘብ ከላይ የተመለከቱትን የፕሮፓጋንዳ አካላት ባሕርይ ጠቅለል ባለ መልክ ለመቃኘት እንሞክር ።

ሀ/ የፕሮፓጋንዳ ምንጭ

የፕሮፓጋንዳ ምንጭ ሲባል የፕሮፓጋንዳ ዳውን ፖሊሲ የሚያወጡትን (የሚነድፉትን) ፣ ለስርጭት የሚሆኑ መረጃዎች የሚሰበሰቡትን ፣ የፕሮፓጋንዳውን ሥራ የሚያካሂዱትን ፣ የመጨረሻውን ዝግጅት የሚፈቅዱትን ፣ የፕሮፓጋንዳውን መልዕክት በስማቸው የሚያስተላልፉትን ግለሰቦች ወይም ቡድን የሚያካትት ሰፊ ጽንሰሐሳብ ነው ። እንዲህ ዓይነት ዝርዝር ሁኔታዎችን በማይራጀት በፕሮፓጋንዳ ምንጭነት የሚታወቁት መንግሥታት ፣ የፖለቲካ ፓርቲዎች ፣ ሕዝባዊ ድርጅቶች ፣ የመገናኛ ብዙኃን ባለቤት የሆኑ የግል ድርጅቶች ናቸው ።

አንድ የፕሮፓጋንዳ ምንጭ ተልዕኮው ውጤት እንዲያገኝ ታዋቂ መሆኑ ፣ ተቀባይነት ማግኘትና ተአማኒነትን ማትረፍ መቻል ይኖርበታል ። የፕሮፓጋንዳው ምንጭ እነዚህን ባሕርያት እየተለበሰ በመጣ መጠን ፕሮፓጋንዳውም የዚያኑ ያህል ውጤታማ እየሆነ ይሄዳል ። በፍጥነትና በስፋት የራስን አስተሳሰብ በሕዝቦች ንቃተሕሊና ውስጥ ለማስረግ ያስችላል ። ይህ ደግሞ ፕሮፓጋንዳ ስቶች በሚኖራቸው የሙያ ሥልጠና ፣ የፖለቲካ ብቃትና የተደራረውን የባህል ደረጃ ፣ የፍላጎት አድማስና የአስተሳሰብ ባሕርይ ለማገናዘብ ባላቸው ብቃት ላይ የሚመሠረት መሆኑ ይታመናል ። ምንጩ መረጃዎችን አሟልቶ በመገናኛ ብዙኃን አማካይነት ሲያሰራጭ

የበለጠ ተአማኒነት እንዲኖረው መሰናጸፍ ጥንቃቄ ይደረጋል ። የሚተላለፈው ፕሮፓ ጋንዳ ምንጭ የግለሰብን ስም ወይም የኃላፊ ነት ቦታ የሚያመለክት ከሆነ “ከሚታመን ምንጭ” “የተሟላ መረጃ ያለው” “ለመን ግሥት አመራር ቅርብ የሆነ” ወዘተ. በሚሉ ሐረጎች እንዲታጅብ ይደረጋል ።

የቡርሂ ፕሮፓጋንዳ ጠቃሚ የሆነ ነገር ሁሉ እውነት ነው በማለት እውነትን ከጠቃሚነት ጋር አንድ አድርጎ በሚመለከተው በገቢራዊነት (Pragmatism) ፍልስፍና ላይ የተመሠረተ በመሆኑ ለተአማኒነት የሚኖረው ግንዛቤ የተዛባ ነው ።¹⁸ ለቡርሂ ምሁራን ተአማኒነት (Credibility) ግለት የሚነገረውን ነገር ተደራሲው አምና መቀበሉን እንጂ የሚነገርለት ነገር የግድ እውነት መሆኑን አያመለክትም ። ጭንቀታቸው ተደራሲው የሚነገረውን ነገር አምና መቀበሉ ላይ ነው ። በመሆኑም በቡርሂ ፕሮፓጋንዳ ውስጥ የተአማኒነት ጥያቄ በተደራሲያኑ ዘንድ አመኔታ የግግኝት ሁኔታ እንጂ በፕሮፓጋንዳው መልዕክት ይዘት የሚለካና የሚወሰን አይሆንም ። ከዚህም በመነሣት ከእውነት ይልቅ ለግላሙን በሚያስችሉ ረቂቅ ስልቶችና የምርምር ውጤቶች ወደመጠቀም ያተኩራሉ ።

ለ ፕሮፓጋንዳ መልዕክት

የሚተላለፈው መልዕክት በፕሮፓጋንዳው ሥርዓት ውስጥ አንድ ዓቢይ ክፍል ነው ። የፕሮፓጋንዳው ውጤት በሚተላለፈው መልዕክትና በአቀራረቡ ባሕርይ ይወሰናል ። የዘመኑ የቡርሂ ፕሮፓጋንዳ መልዕክት ይዘት በቀጥታም ሆነ በተዘጋግረ ክፍይ ናንስ ምስፍና ብሔራዊና ዓለም አቀፋዊ

ፖሊሲ ጋር የተያያዘ ነው ። የዚህ ፖሊሲ ዓላማና ግብ ደግሞ እየከረረ የመጣውን የመደብ ትግል በማለዘብ የናጠጠ ትርፍ ማካበትና የብዝበዛ ዕድሜን ማራዘም ነው ።

ዛሬ በዓለምአቀፍ ደረጃ በተከሰተው የኃይል እስላላፍ ምክንያት የቡርሂ ፕሮፓጋንዳ መልዕክት ከቀድሞው የተለየ አዲስ ባሕርይ ይዞ ይታያል ። ቀደም ባሉት ወቅቶች የቡርሂው ፕሮፓጋንዳ መልዕክት የካፒታሊዝምን ሥርዓት ትክክለኝነት በመናገር ፡ መርሆዎቹንም በማስተማርና ሕዝቡን በዚህ እስተላላብ ዙሪያ በማሰባሰብ ለሥርዓቱ እንዲታገሉ በማነሣሣት ላይ ያተኮረ ነበር ። ዛሬ ግን ይህ ሁኔታ ተለውጦ መልዕክቱ ሶሻሊዝምን በማጥላላት ላይ እንዲመሠረት ተደርጓል ። ስለሆነም ፀረ ሶሻሊስት መልዕክት ማሰራጨት የዘመኑ የቡርሂ ፕሮፓጋንዳ ርዕዮተዓለማዊና ፖለቲካዊ አቋም ሆኗል ።¹⁹

በቡርሂ ፕሮፓጋንዳ የሚተላለፈው መልዕክት ንድፈሐሳባዊና ሥነ ልቡናዊ አቅጣጫዎችን የተከተለ ነው ። የመልዕክቱ ንድፈሐሳባዊ አቅጣጫ ከማኅበራዊ ንቃተኝነትና የተለያዩ መልኮች (ከፖለቲካ ፣ ከሕግ ፣ ከምራሳ ፣ ከሃይማኖት ፣ ከኪነጥበብ ወዘተ) አኳያ ሶሻሊዝምንና እስተላላቦቹን ማጥላላት ፣ ሕዝባዊ ድጋፍ ለማሳጣት መከራ ማድረግ ሲሆን የፕሮፓጋንዳውን ስትራቴጂያዊ መሥመር የሚያንፀባርቅና የሚያገለግል ነው ።

የቡርሂ ፕሮፓጋንዳ መልዕክት ሌላው አቅጣጫ በማኅበራዊ ሥነ ልቡና ዘርፍ ላይ ተመሥርቶ የሚከናወነው ነው ። ይህ የፕሮፓጋንዳ መልዕክት ሥነ ልቡናዊ ስልቶች በመጠቀም ዛሬ ሶሻሊዝምን በመገንባት ላይ ስለሚገኙ ወይም ይህን የዕድገት ፈለግ

ስለተከተሉ ቁጥሮች የተሳሳተ መረጃ በመስጠት ፣ በማኅበራዊና በማጥላላት ሰዎችን በሥርዓቱ ላይ የማነሣሣት ስልት የሚከተል ነው ። ይህ አቅጣጫ በአመዛኙ የፕሮፓጋንዳውን ታክቲካዊ መሥመር የሚያንፀባርቅና የሚያገለግል ነው ። እንዲያውም በዛሬው ተጨባጭ ሁኔታ በውሸት ፣ በማስመሰል ፣ በጥቅሉ በሥነ ልቡናዊ ስልቶች ላይ የተመሠረተ የፕሮፓጋንዳ መልዕክት ማስተላለፍ በቡርሂው ፕሮፓጋንዳ ውስጥ ጉልቶ ይታያል ።

የቡርሂ የፕሮፓጋንዳ መልዕክት ይዘት በቡርሂው በሚያራምደው ርዕዮተዓለምና ፖለቲካ ላይ የተመሠረተ እንደመሆኑ ዘወትር ከዚሁ ጋር እንዲጣጣምና እንዲያገለግል ይደረጋል ። ከዚህም በላይ ከፕሮፓጋንዳው ምንጭ ፣ ከጊዜ ጥያቄዎች ፣ ከተደራሲው ፣ እንዲሁም ከማሰራጫ አውታሮች ልዩ ባሕርይ ጋር የተገናዘበ እንዲሆን የቡርሂ ፕሮፓጋንዳስቶች ጥረት ያደርጋሉ ። እንዲያውም የፕሮፓጋንዳው መልዕክት ተደራሲውን ለተፈለገው ክንውንና አቅጣጫ እንዲያነሣሣ ሆኖ መዘጋጀት ስለሚኖርበት የፕሮፓጋንዳ ሁኔታዎችን መመርመርና ማገናዘብን የሚጠይቅ ጥበብ ነው ። በመሆኑም የፕሮፓጋንዳ ሥራችን የት እንደደረሰ መለካት ያለበት በዚህ የፕሮፓጋንዳ ጥበብ መሆን ይኖርበታል በማለት የቡርሂ ምሁራን ለዚህ ሙያ ክፍተኛ ግምት ይሰጣሉ ።

ሐ/ የፕሮፓጋንዳ ጊዜ

የቡርሂ ፕሮፓጋንዳ እንደማናቸውም ሁኔታዎች ፣ ከስተቶችና ሂደቶች ከጊዜና ከቦታ ውጭ የሚታይ አይደለም ። አንድ ፕሮፓጋንዳ የተወሰነ ስትራቴጂያዊና ታክቲካዊ ግቦች እንዳሉት ይታወቃል ። እነዚህ

ግቦች ደግሞ በክንዋኔ ጊዜያት የተከፋፈሉና በጊዜ የሚለኩ ናቸው ። እነዚህ የፕሮፓጋንዳ ተግባራት ከመቼ እስከመቼ ይከናወናሉ? በየትኛው ቀንና ሰዓትስ ይሰራሉ? ማሰብ የሚገባው ለምን ያህል ሰዓት ይካሄዳል? የፕሮፓጋንዳው ግቦችስ መቼ ይቀየራሉ? ከጠላት ፕሮፓጋንዳ አኳያ ምን የጊዜ መስተካከል ሊደረግ ይገባል? ወዘተ. የሚሉ ጥያቄዎች በፕሮፓጋንዳ ተግባራት ውስጥ ምላሽ የሚሹ ናቸው ። የቡርሂ ፕሮፓጋንዳስቶች የጊዜን ጥያቄ በሚመለከት የተለያዩ ጥናቶችን በስፋት ያካሂዳሉ ። ከተጨማሪ ለውጦች ጋርም የጊዜ ለውጥ ያደርጋሉ ።

የፕሮፓጋንዳ ተግባራት ቅደም ተከተልና የጊዜ ጥያቄዎች ከፕሮፓጋንዳው ምንጭ ፣ ከፕሮፓጋንዳው መልዕክት ፣ ከፕሮፓጋንዳው ተደራጊ ፣ ከፕሮፓጋንዳው ግቦችና ከማሰራጫ አውታሮች ባሕርይ ጋር ውስጣዊ ተዛምዶአቸው እንዲጠበቅ ብርቱ ጥረት ይደረጋል ። የቡርሂ የፕሮፓጋንዳ ምሁራን የቅደም ተከተልና የጊዜን ጥያቄዎች በስፋትና በጥልቀት በመተንተን ረገድ የተካበተ ልምድ አላቸው ። በቅደም ተከተልና በጊዜ በትክክል መጠቀም መቻል ለፕሮፓጋንዳ ሥራ መላካት ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንዳለው ሁሉ እነዚህን ሁኔታዎች ከግምት ያልሰገባ የፕሮፓጋንዳ ሥራ ውጤት የሌለው ክንቱ ጨካኝነት እንደሚሆን አጥብቀው ያምናሉ ።

መ/ የፕሮፓጋንዳ ተደራጊ (ተደራሲ)

የፕሮፓጋንዳው አድራጊ ዓላማውን እንዲቀበሉትና ለተግባራዊ ክንዋኔም አብረውት እንዲሰለፉ ለማድረግ በረቀቀ ጥበብ

የተቀመጡ መልዕክቶችን የሚያስተላልፍላቸው ማኅበራዊ መደቦች ፣ የኅብረተሰብ ክፍሎች ፣ ቡድኖችና ግለሰቦች የፕሮፓጋንዳ ተደራሲ (object) በሌላ አቀራረብ ተደራሲያን ይባላሉ ።

ፕሮፓጋንዳ የተሳካ ውጤት እንዲኖረው የፕሮፓጋንዳውን ተደራሲ (ተደራሲ) በጥልቀትና ከሁሉም ጉኖች መርምሮ መረዳት እንደሚያስፈልግ የቡርሂኒ ምሁራን አጥብቀው ይናገራሉ ። የፕሮፓጋንዳ ውጤታማነት የሚወሰነው በፖለቲካዊ ይዘቱ ፣ (በመልዕክቱ) በምንጩ ተላማኒነት ፣ በጊዜ ምርጫው ብቻ ሳይሆን የኅብረተሰቡን ማኅበራዊ አወቃቀር ፣ የፕሮፓጋንዳው ዲላማ የሆነውን የተለየ ኅብረተሰብ ክፍል ባሕርይ ፣ ልማዱን ፣ ባህሉን በአጠቃላይም ማኅበራዊ አካባቢውን ተንትኖ ግወቁና ከዚህ ጋር ግንኙነቱ በመቻሉ ጭምር ነው። በመሆኑም ፕሮፓጋንዳው ከመከናወኑ በፊት የምናሰራጨው የኢንፎርሜሽን (መረጃ) ጥገድ በየትኛው ኅብረተሰብ ክፍል ላይ ያተኩረ ነው? ፣ የመረጥነው የፕሮፓጋንዳ ተደራሲ (ተደራሲ) ለምናሰራጨው ፕሮፓጋንዳ የቱን ያህል የተዘጋጀ ነው? ዝግጁ ነው ተብሎ ከታመነበትስ የምናሰራጨው ፕሮፓጋንዳ መልዕክት በምን ላይ የተመሠረተ ነው? በሥነልቦና ፣ በፖለቲካ ፣ በማኅበራዊ ጉዳዮች ፣ በኢኮኖሚ ወይስ በብሔራዊ ስሜት ላይ ነው? ፕሮፓጋንዳችን የተለያዩ መስኮችን በግብርና ጀት የሚከናወን ከሆነ ከመካከላቸው የትኛው ዓቢይን ሚና መጫወት ይኖርበታል? የተመረጠውን ፕሮፓጋንዳ ለማካሄድ የሚያስችለን የውስጣዊ ኃይሎች አሰላለፍ ምን ይመስላል? ተሳትፎአቸውስ በምን መንገድ ሊገለጽ ይችላል? በጠላትነት ፣ በደጋፊነት ወይስ በገለልተኝነት? የፕሮፓጋንዳ

ተደራሲውን በመጠንና በዓይነት መስፈርቶች እንዴት ልንመዝነው እንችላለን? ከኅብረተሰቡ ውስጥ ምን ያህል ነው በዚህ ክፍል የታቀፈው? አባላቱስ በማኅበራዊ ሕይወት ውስጥ ምን ቦታ የያዙ ናቸው? ከመንግሥትና ከፓርቲ ጋርስ ምን ግንኙነት አላቸው? በአመራሩና በፈጻሚው ክፍልስ መካከል ምን ልዩነቶች ይታያሉ? ወዘተ. የሚሉና የመሳሰሉ አያሌ ጥያቄዎችን በማንሣት የተደራሲውን አጠቃላይ ሁኔታ ይተነትናሉ ። ከዚህም ትንተና በመነሣት የሚደርሱባቸው ማጠቃለያ ሐሳቦች ከፕሮፓጋንዳ ሌሎች ሁኔታዎች ማለትም ከምንጩ ፣ ከጊዜ ጥያቄዎች ፣ ከመልዕክቱ ይዘትና ከማሰራጨ አውታሮቹ ጋር በማጣጣም ፕሮፓጋንዳቸውን ያከናውናሉ ።

ሠ/ ምላሽ መረጃ

ምላሽ መረጃ (feedback) የሚባለው አንድ ፕሮፓጋንዳ ከተሰራጨ በኋላ በተደራሲው ላይ ያስከተለውን ውጤት በጉና መጥፎ ጉኖቹን ለመገምገም የሚያስችሉ የመረጃዎች ስብስብ ነው ። የቡርሂኒ ፕሮፓጋንዲስቶች በደብዳቤዎች ፣ በቲሌፎን መልዕክቶች ፣ በውይይቶች ከሚሰበሰቡት መረጃ ሌላ በሕዝብ ውስጥ የተለያዩ የሶሲዮሎጂ ጥናቶችን ያደርጋሉ ። በየአገሩ በተመሠረቱት ገብዕ ድርጅቶችና በሰለላ ተቋሞቻቸው አማካኝነት ሰራ ጥናት በማድረግ መረጃ ይሰበሰባሉ ። የሚያሰባሰቡት መረጃ ተተንትኖ የተሰራጨው ፕሮፓጋንዳ ግቡን እንዳልመታ ወይም የተጠበቀውን ውጤት ሊያስገኝ እንዳላበቃለ ሲታወቅ የፕሮፓጋንዳው አድራጊ የፕሮፓጋንዳው ቅርጽ ፣ ስልት ፣ የክንዋኔ ቅደም ተከተልና ፣ የመልዕክቱ ይዘት እንዲለወጥ ፣ የተፈጸመ

ደክመቶች ወይም የተከሰቱ ስዕተቶች እንዲታረሙ ያደርጋል ። ያለምላሽ መረጃ የፕሮፓጋንዳን ሥራ ማካሄድ ዓላማን አለማወቅና ከንቱ ጥረት በመሆኑ ቡርሂኒው ዘመትር በፕሮፓጋንዳ ተደራሲው ዘንድ የሚታየው ለውጥ ምንድነው? የጠላት ወገን የአጻፋ ፕሮፓጋንዳ ባሕርያት ፣ ስልቶችና የአትኩሮት መስኮች ምንድናቸው? በሕዝቡ ዘንድ የጠላት ወይስ የወገን ፕሮፓጋንዳ ነው የበላይነቱን ይዞ የሚገኘው? ለዚህስ ምክንያት የሆኑ ነገሮች ምንድን ናቸው? የጠላት ወገንን ለማዳከምና የወዳጅ ወገንን ለማጠናከር ፣ ካልሆነም በገለልተኝነት ለማቆየት ምን መደረግ ይኖርበታል? የወደፊቱ የፕሮፓጋንዳ ሥራችን ከአለፉት ክንውኖች ውስጥ ምን ማረምና የቱን ማጠናከር ይኖርበታል? በማለት የፕሮፓጋንዳውን የወደፊት ሂደት ለማመልከት የሚያስችሉ መረጃዎችን ይሰበስባል፤ ይተነትናል፤ ወደ ተግባር መመሪያነትም ይለውጣቸዋል ። ለዚህ ደግሞ በሙያው የተካኑ ምሁራንና ተቋሞች አሉት ።

በአጠቃላይ የቡርሂኒ ፕሮፓጋንዳ ስልት እነዚህንና ሌሎችም በዚህ ጽሑፍ ያልተመለከቱትናቸውን የፕሮፓጋንዳ ክፍሎች ተናጠላዊ ባሕርይ በመተንተንና ውስጣዊ ተዛምዶአቸውን በመመርመር ተመርጦ በተግባር የሚተረጉም በመሆኑ የአያሌ ሁኔታ

ዎች ትንጅታዊ ውጤት መሆኑን ልንገነዘብ ይገባል ።

2.2. የቡርሂኒ ፕሮፓጋንዳ የአቀራረብ ቴክኒኮች

የቡርሂኒው ፕሮፓጋንዲስቶች ሰፊ ጥናትና ምርምር ያልተደረገበት የፕሮፓጋንዳ አቀራረብ ቴክኒክ እምብዛም ውጤት ሊያስገኙ አለማስቻሉን በሚገባ የሚገነዘቡት ነው ። በመሆኑም በአቀራረብ ፣ በቃላት አመራረጥና በቅላጼ እንኳ ሳይቀር ከፍተኛ ጥንቃቄና ዝግጅት ያደርጋሉ ። የቡርሂኒውን የፕሮፓጋንዳ የአቀራረብ ቴክኒኮች አጠቃላን ባናወሳም የቅድሚያ መረጃ ማሰራጨትንና የሁለት ወገን መረጃ ማቅረብን በተለይም የተዛባ መረጃ ማሰራጨትን በምሳሌነት አንስተን እንመልከት ።

2.2.1. የቅድሚያ መረጃ ማሰራጨት

የሳይንስና ቴክኒኮች ዕድገት በዓለም የመገናኛ ብዙኃን ላይ የመጠንና የዓይነት ለውጥ አስከትሏል ። ዛሬ ዓለም ከመቼውም ጊዜ ይልቅ በመገናኛ ብዙኃን መረቦች ተተብትባለች ። በአገርም ሆነ በዓለምአቀፍ ደረጃ የሚደረገው የመረጃ ልውውጥ በጣም የተቀላጠፈና የተፋጠነ ሆኗል ። በአኳያውም መረጃ በዘመኑ የሰው ልጅ ሕይወት ውስጥ የሚይዘው ቦታና የሚያበረክተው ድርሻ በእጅጉ አድጎ ይታያል ።

በዚህ ዓለምአቀፍ የመረጃ ሥርዓት ውስጥ የካፒታሊስት ሞኖፖሎች የኢኮኖሚ የበላይነት በመያዛቸው በዓለም የተዛባ የመረጃ ስርጭት ሥርዓት ሰፍኖ ይገ

ኛል ። ዛሬ ያለው ዓለምአቀፍ የመረጃ ሥርዓት ለምዕራቡ ሞናፖሊስቶች እንደ አንድ ኢንዱስትሪና የፋይናንስ ተቋም ብቻ ሳይሆን በአገሮች የውስጥ ጉዳይ ጣልቃ የሚገቡበት፣ የሕዝቦችን የዕድገት ምርጫ የሚቃወሙበትና የኅሊና ጥቃት የሚሰነዝሩበት የፖለቲካ መሣሪያም በመሆን ያገለግላቸዋል። በዚህ የተዛባ የመረጃ ሥርዓት ውስጥ በመረጃ ሥርዓት ቀድሞ መገኘት የቡርሂው ፕሮፓጋንዳ መሠረታዊ መርህ ነው።

የቅድሚያ መረጃ በአንድ በኩል የዜና ባሕርይ በመያዝ እስከአሁን በይፋ ለሕዝብ ያልቀረቡ ትኩስ ጉዳዮችን ወደ ሰዎች ጀር የሚያደርስ በመሆኑ ፈጣን የሥርዓት ኃይል ያለውና በሰዎች አዕምሮ ውስጥ ተቀርጾ ለመቆየት የሚችል ነው። በሌላ በኩል ደግሞ የጠላት ወገን በመገናኛ ብዙኃን አማካይነት በቅድሚያ የተነገረበትን የተዛባ መረጃ በማስተባበል ብሉም የአፀፋ ፕሮፓጋንዳ በግድረግ ላይ እንዲወሰን ስለሚያስገድድ ፕሮፓጋንዳ አድራጊው የአጥቂነት አቋም ይዞ እንዲቆይ ያደርጋል።

እንደሚታወቀው የአፀፋ ፕሮፓጋንዳ ሥራ ደግሞ ሐሰት የሆነውን መረጃ እውነት ከሆነው መለየትን፣ ሐሰት የሆነውን ግጥምን፣ የጠላት ፕሮፓጋንዳ የዳሰሰውን ሰፊ አካባቢ ግጥምን የሚጠይቅ በመሆኑ በባሕርይው እስከጋሪና ውስብስብ ነው። ስለሆነም የቡርሂው ፕሮፓጋንዳ የአንድን አገር የልግት ዕቅድ፣ የፖለቲካ አቋም፣ የገንባታ ሥራ ወይም መሰል ተግባራትን አስመልክቶ በተደራሲያኑ ዘንድ የተዛቡና የተወገረገሩ መረጃዎችን ቀድሞ ግሰራጩት

እንደአንድ የፕሮፓጋንዳ ዘዴ በማድረግ በሰፋት ይገለገልበታል።

2.2.2. የሁለት ወገን መረጃ ማቅረብ

የሁለት ወገን መረጃ ማቅረብ የሚባለው በአንድ የፕሮፓጋንዳ ጉዳይ ላይ የደጋፊዎችና የተቃዋሚዎች፣ እስራኢያውያን ሲገኝም የገለልተኞች እስተያየት በአንድ መልዕክት ተቀናጅቶ ለተደራሲያኑ የሚቀርብ በት ዘዴ ነው። የሁለት ወገን መረጃ በዚህ፣ በጥያቄና በመልስ፣ በውይይትና በመሳሰሉ መንገዶች በመገናኛ ብዙሀን ሊቀርብ ይችላል።

በዓለም ላይ የካፒታሊዝም የበላይነት ሰፍኖ በነበረባቸው ወቅቶች፣ የቡርሂው ፕሮፓጋንዳ የአንድ ወገን መረጃ ማቅረብን በሰፋት ይገለገልበት ነበር። ዛሬ በተከሰተው የኃይል አሰላለፍ ለውጥ ሳቢያ በቡርሂው ፕሮፓጋንዳ ተደራሲያኑ ዘንድ ውስጣዊ የመዋቅር ለውጥ ተከስቷል። እያሌ አገሮች የሶሻሊዝምን ፈላጊ በመከተላቸው ከዚያ መድረክ አባልነት ወጥተዋል። ሌሎችም በርካታ አገሮች በኢምፔሪያሊዝም የቅጥፈት ፕሮፓጋንዳ ላይ አመኔታ እያጡ መጥተዋል። በመሆኑም የቡርሂው ፕሮፓጋንዳ ተአማኒነትን ለማትረፍ እንደቀድሞዎቹ ወቅቶች የአንድ ወገን መረጃ ከማቅረብ ይልቅ የሁለት ወገን መረጃ ማቅረብን የተሻለና ለዘመኑ ሁኔታ የሚመጥን የአቀራረብ ዘዴ አድርጎ መርጦታል።

የሁለት ወገን መረጃ የደጋፊዎችን የተቃዋሚዎችንና የገለልተኞችን እስተሳሰብ በማቀናጀት የሚቀርብ በመሆኑ በተደራሲያኑ ዘንድ ተአማኒነትንና ተደማጭነትን

ሊያጥርፍ ይችላል ይሆናል። ሆኖም በዚህ መልክ የሚቀርብ ፕሮፓጋንዳ በተደራሲያኑ ላይ ምን ዓይነት የእስተሳሰብ ለውጥና ስሜት ማሳያር እንዳለበት በቅድሚያ በጥንቃቄ የሚዘጋጅ በመሆኑ የዘመኑ ፕሮፓጋንዳ ስውር የማታለያ ስልት በመሆን በማገልገል ላይ ይገኛል።

የቡርሂው ፕሮፓጋንዳ በሬዲዮ ውይይት አማካይነት የአንድን አገር አብዮት ለማጥላላት ሲዘጋጅ በተደራሲያኑ ላይ የተፈለገውን የኅሊና ጥቃት ለማስከተል እንዲቻል በውይይቱ ላይ የሚሳተፍ እያንዳንዱ ግለሰብ በቅድሚያ የተወሰነለትን ሚና እንዲጫወት ያዘጋጃል። የተቃዋሚው ወገን በቁጥር እንዲበራከት፣ የሚቀርቡት እስተሳሰቦችም የተደራሲውን ሥነልቦናዊ ሕይወት እንዲፈታተኑ ለመቀበል የቀለለና በአብዮቱ ወገን ላይ የአጥቂነት አቋም የያዘ እንዲሆን ይሞክራል። አብዮቱን በመደገፍ የቆመው ክፍል ደግሞ በተደራሲያኑ ዘንድ ደካማ መስሎ እንዲታይ በአጋጣሚ ጠንካራ ሆኖ ከተገኘ ደግሞ ከፕሮግራሙ መሪ በሚሰነዘሩ እስተያየቶች አማካይነት ጠንካራነቱ እንዳይታይ ይደረጋል። ሌላው ተሳታፊ ደግሞ የአብዮቱን መሠረታዊ ዓላማ በመደገፍ ሽፋን አመራሩን የሚያጥላሉ ሐሳቦችን በመሰንዘር በገለልተኝነት ካባ እንዲሸፈን በማድረግ ሆኖ ብሎ በሕዝቡ ላይ ሥነልቦናዊ፣ ርዕዮተዓለማዊና ፖለቲካዊ አሻጥር ይፈፅማል።

2.2.3. የተዛባ መረጃ ማሰራጨት

የተዛባ መረጃ ማሰራጨት (Disinformation) ማለት ስለ እውነታ የተዛቡ፣ የተወገረገሩ ወይም ጨርሶ ውሸት የሆኑ

እስተሳሰቦችን በሰዎች አዕምሮ ውስጥ በማስረግ ሆኖ ብሎ ለማታለል የሚደረግ የመረጃ ልውውጥ ወይም ትርጓሜ ነው።²⁰ ማለትም ስለተፈጸመ ድርጊት ሂደትና ክስተት የተሳሳተ ግንዛቤ እንዲፈጠር ወይም እስከአካሄድ ስላልተፈፀመ ነገር “በራስ ፈጥሮ” እና “በሐሰት መረጃ ደግፎ” የተሳሳተ መልዕክት ማሰራጨት ማለት ነው።²¹

የተዛባ መረጃ ማሰራጨት ከዱሮ ጊዜ ጀምሮ ገዢው መደብ የአገሩን ሠፊ ሠራተኛ ሕዝብ ለመበዝበዝና ለመጨቆን ሲገለገልበት የቆየ ጥንታዊ ቴክኒክ ነው። ዛሬም ኢምፔሪያሊስት ቡርሂው በያንዳንዱ አጋጣሚ ካፒታሊዝምን የሚያሞካሽበትና ሶሻሊዝምን የሚያጥላበት፣ የማሌን ርዕዮተዓለም የሚቀናቀንበትና የቡርሂውን ርዕዮተዓለምና ሞራል የሚያጠናክርበት ዓይነተኛ መሣሪያ ሆኖ በማገልገል ላይ ይገኛል። የተዛባ መረጃ ማሰራጨት በተለያዩ መንገዶች ማለትም ፋይዳ በማሳጣት፣ የሐሰት ሰነዶችን በማሰራጨት፣ አጋኖ በማቅረብ፣ ትኩረት በማስለወጥ፣ ነገሮችን ደጋግሞ በማቅረብ፣ ያልተረጋገጡ ወሬዎችን በማዛመት፣ ነገሮችን በዝምታ በማለፍና በመሳሰሉ በርካታ መንገዶች በተግባር የሚተረጉም በመሆኑ የተወሳሰበ ባህርይ አለው።

ሀ/ ፋይዳ ማሳጣት

በቡርሂው የፕሮፓጋንዳ ቴክኒክ ሥርዓት ውስጥ ፋይዳ ማሳጣት ማለት አንድን የፖለቲካ ፓርቲ፣ መንግሥታዊ አካል፣ ሕዝባዊ ደርጅት፣ የፖለቲካ ዘመቻ ወይም የአገር መሪዎችን፣ የላይንስ ተመራማሪዎችን

ችን ፡ ጸሐፊዎችንና መሰል ታዋቂ ግለሰቦችን ወይም ንድፈሐሳቦችንና ለመለካከቶችን አንኳሶ ፡ እቃሎና አጥላልቶ ማቅረብ ማለት ነው ።²² የቡርኳ ፕሮፓጋንዳ ጠበብት ፋይዳ ለማሳጣት ስለፈለጉት ጉዳይ በቅድሚያ በተለያዩ መንገዶች መረጃ እንዲሰበሰብ ያደርጋሉ ። ከዚያም የተገኙትን ድክመቶች ፡ ችግሮችና ስህተቶች ለይተው በግውጣት እጋነው በማቅረብ ወይም ጨርሰውኑ ውሸት የሆኑ ነገሮችን ከራሳቸው ለመንቁተውና ሊያጥላሉት ከፈለጉት ጉዳይ ጋር በረቀቀ ጥበብ በግያያዝ የተከናወነውን ድርጊትና ክስተት ብቻ ሳይሆን አገርን ፡ መሪዎችንና የተከተሉትን የልማትና የፖለቲካ አቅጣጫዎች አንኳሰውና ፋይዳ አሳጥተው ያቀርባሉ ። ሕዝቡም በተቃዋሚነት እንዲሰለፍ ሰፊ የፕሮፓጋንዳ ሥራ ያካሂዳሉ ።

የቡርኳ ፕሮፓጋንዳስቶች ካፒታሊዝም “ዲሞክራሲያዊ ተህድሶ” እያደረገ በመሄድ ላይ በመሆኑ ግርክሲዝም ሌኒኒዝም “ጊዜው ያለፈበት” ንድፈሐሳብ ሆኖ አል በማለት በግርክሳዊ ሌኒኒዝም ንድፈሐሳብ ላይ የግጥላላት ፕሮፓጋንዳ በበፋት ያካሂዳሉ ። ይህንንም አስተሳሰባቸውን ለግጥናክርና የካፒታሊዝምን ውስጣዊ ቅርኔዎች ለመሸፋፈን አያሌ ንድፈሐሳቦች አቀንቅነው በድምፅና በእትም መልክ አሰራጭተዋል ። “የኮንቨርጀንስ” ንድፈሐሳብ ፡ “የኢንዱስትሪላዊ” እና “የድህረኢንዱስትሪላዊ” ኅብረተሰብ ንድፈሐሳቦች ሶሻሊዝምና ካፒታሊዝም ወደአንድ

ግብና ኅብረተሰብ የሚያደርሱ የተለያዩ ጉዳዮች ናቸው በማለት የግርክሲዝም ሌኒኒዝምን ሳይንሳዊ ንድፈሐሳብ ፋይዳ ለማሳጣት ይጥራሉ። በሀገራችን የሚካሄደውን የሠራራ ፕሮግራም ፡ መንደር ምሥረታን ድርቅ የመቋቋምን ጥረትና የመሳሰሉ ዓበይት ክንውኖችን ፋይዳ ለማሳጣት የተደረገው የፕሮፓጋንዳ ዘመቻ ለዚህ ዓይነቱ ቴክኒክ ጥሩ ምሳሌ ሊሆን ይችላል ።

ለ/ የሐሰት ሰነዶች ማሰራጨት

የቡርኳው ፕሮፓጋንዳስቶች የሕዝብን ንቃተኅሊና ለማዛባት ከራሳቸው ፈጥረው በግዘጋጀት ወይም በተለያዩ ስልቶች እግካይነት ጠላት ከሚባለው ወገን የተገኙትን መረጃዎች ከውሸት ጋር በማዳተል የተለያዩ የሐሰት ሰነዶችን ፡ አጋዛዊ መረጃዎችንና ጽሑፎችን ግዘጋጀትና ለተደራሲያን ግወራጫት አንዱ ዘዴአቸው ነው ።

የሐሰት ሰነዶቹ ከሀገር ከድተው በሚወጡ ግለሰቦች እንደበት ለተደራሲያኑ እንዲቀርቡ ወይንም በበራሪ ወረቀቶች መልክ ተዘጋጅተው እንዲበተኑ ፡ በደብዳቤ መልክም ተጽፈው ለግለሰቦችና ለድርጅቶች እንዲላኩ ወይም ከሀገር ውስጥ ከግለሰቦች የደረሱ መልዕክቶች ተብለው በመገናኛ ብዙኃን እንዲነበቡ ይደረጋሉ ።

በተለይም ከሀገር በከፊ ግለሰቦች ወይም በሰላላ ድርጅቶች አግካይነት አንዳንድ መረጃዎች የሚገኙ ከሆነ ለፕሮፓጋንዳቸው በሚያመች መንገድ ቆራጭው ከውሸት መረጃዎች ጋር አጣጥመው ለተደራሲ

ያኑ ያቀርባሉ ። ይህም በረቀቀ ጥበብ የተዳቀለ መረጃ በተደራሲያኑ ዘንድ ተቀባይነትንና ተአማኒነትን እንዲያገኝ ልዩ ጥንቃቄዎች ይደረጋሉ ። ለዚህም ተደራሲያኑ የሚሰራጭላቸውን መረጃ ትክክለኛነት ለመመርመር ያላቸውን ፍላጎትና ችሎታ ፡ በጉዳዩ ላይ ቀደም ሲል ያጋጠሙ ሁኔታዎች መኖርና አለመኖር ፡ ለተደራሲያኑ ለመበተን የተዘጋጀው መረጃ ሌላው ወገን ለሚያከናውነው የአፀፋ ፕሮፓጋንዳ አመቺ መሆኑና አለመሆኑ ወዘተ. በጥሞና ይጠናል ። በተለይም ዛሬ የሰው ልጅ የተለያዩ ምስሎችንና ጽሁፎችን አገናኝቶ የሀሰት ሰነዶችን ለማዘጋጀትና በፎቶግራፍና በሬዲዮ ዝግጅት ጥበብ የተፈለገውን ነገር መሥራት መቻሉ ለቡርኳው ፕሮፓጋንዳ መሠረተኛ ተግባር በእጅጉ በጅቷል ።

ሐ/ አጋኖ ማቅረብ

አጋኖ ማቅረብ ማለት አንድን ድርጊት ፡ ሂደት ወይም ክስተት እጅግ አግዝፎ ማቅረብ ማለት ነው ። በዚህ መልክ ተጋነው በቀረቡ ነገሮች ምክንያት በሰዎች ዘንድ የሚፈጠሩ የተለያዩ ስሜቶችንና ዝንባሌዎችን ሆን ብሎ ለራስ ዓላማ መገልገል በቡርኳ ፕሮፓጋንዳ ውስጥ የተለመደ አሠራር ነው ።

የሳይንስና የቴክኒኮሎጂ ዕድገት የመረጃን ልውውጥ በሁሉም መልኩ አቀላጥፎ በሚገኝበት በአሁኑ ተጨባጭ ሁኔታ

አንድ የመረጃ መልዕክት በማሰራጨት በሰዎች ላይ የከፋ ማኅበራዊ ውጥረት ፡ ጭንቀት ወይም ሽብር መፍጠር ይቻላል ። በዚህ አማካይነት የቡርኳ የፕሮፓጋንዳ ምሁራን አንዳንዴ ራሳቸውን በሌላ ጊዜ ጠላት የሚባለውን ወገን አድራጉት አጋነው በማቅረብ በሕዝብ ላይ ሥነልቦና ጥቃት ያካሂዳሉ ።

በሚያሰራጨት ፕሮፓጋንዳ ውስጥ ራሳቸውን ከነባራዊ እውነት በላይ አግዝፈው በማቅረብ ጠላት የሚባለው ወገን በፍርሀት እንዲጨነቅ ፡ ራሱን ዝቅ አድርጎ እንዲገምት ፡ ተጠቂነቱንና ተሸናፊነቱን አምኖ እንዲቀበል ያልተቆጠበ ጥረት ያደርጋሉ ። በሌላ ሁኔታ ደግሞ ጠላት በሚባለው ክፍል የተፈጸመ አነስተኛ ስህተቶችንና ችግሮችን ነጥሎ በማውጣት ያለቅጥ አጋነው በማቅረብ ፓርቲን ፡ መንግሥትን ፡ ሕዝባዊ ድርጅቶችንና መሪዎችን ለማጥላላትና ሕዝቡን ከአመራሩ ለማቃቃር ይሞክራሉ ።

የአብዮትና የዐረ አብዮት ትንቅንቅ አይሉ በሚገኝበት ሁኔታ ደግሞ ዐረ መንግሥት ኃይሎች ታላላቅ ከተሞችንና ሕዝባዊ ተቋሞችን እንዳወደሙ ፡ ስፍር ቁጥር የሌለው (በአህዝም ጭምር በመጥቀስ) የጦር መሣሪያና ተዋጊ ሠራዊት እንደማረኩ ፡ ጥቃቱም ወደመሀል አገር እየገፋ እንደመጣ በማውሳት ዐረ አብዮት ኃይሎች

ያዘናወኗቸውን አፍራሽ ድርጊቶች አምካሽ ተውና በብዙ ጊዜ እጥፍ አጋነው በማቅረብ በአብዮቱ ወገን ሥነልቦና ላይ ጥቃት ይሰነዝራሉ ።

የቡርኻው ፕሮፓጋንዳ በግጋንን ቴክኒክ ኮች አማካይነት የተደራሲያንን እትኩሮት ለመሳብ ፡ ሊሆን የማይችሉትን ነገሮች እንደሆኑ አድርጎ ለማቅረብ ፡ በተደራሲያኑ ስሜቶች ላይ ፈጣን ጥቃት ለመሰንዘር በጥቅሉ የፕሮፓጋንዳውን የማዛባት ዓላማ ተግባራዊ ለማድረግ በተለያዩ መልኩና አቀራረቡ ይጠቀምበታል ።

መ ትኩረት ግስለወጥ

ትኩረት ግስለወጥ ፡ ጠላት የሚባለው ወገን በአንድ ወቅት በሚያካሂደው ፖለቲካዊ ተግባር ላይ ሕዝቡ እትኩሮት እንዳይኖረው ስሜቱን ወደ ሌላ አቅጣጫ (አብዛኛውን ጊዜ ወደ ተቃራኒ አቅጣጫ) ለማስለወጥ የሚገለገልበት የቡርኻው የፕሮፓጋንዳ አንድ ቴክኒክ ነው ።²³

የቡርኻ ፕሮፓጋንዳ ስቶች እንዲህ ዓይነቱን ቴክኒክ የሚጠቀሙት በአመዛኙ የሶሻሊዝምን የዕድገት ጉዳዩ የመረጡ አገሮች የአብዮት ቀናቸውን ፡ የነፃነት በዓላቸውን በሚያከብሩበት ፡ የፓርቲ ጉባኤያቸውን በሚያካሂዱበት ፡ ወይም አንድ የጉላ ድርጊት በሚያከናውኑባቸው ወቅቶች ነው ።

የዚህ የፕሮፓጋንዳ ቴክኒክ መሠረታዊ ዓላማ ሕዝቡ በበዓሉ ፡ በጉባኤውና በድርጊቱ ዝግጅት አማካይነት ዐረጋብዮት ኃይላት የፈፀሙበትን አፍራሽ ተግባራት እንዳይሰሙ

ያስብ ፡ ሶሻሊስት ሥነልቦናና ፖለቲካዊ እቋሙ ይበልጥ እንዳይጠናከር ፡ በጥቅሉ የተፈጠረው ፖለቲካዊ መድረክ ለዐረ እምፔሪያሊስት ፕሮፓጋንዳ እንዳያገለግል ለማድረግ ነው ። ለዚህም ከበዓሉ ፡ ከጉባኤውና ከድርጊቱ ዋዜማ ጀምሮ የእምፔሪያሊስቱ የመገናኛ ብዙኃን በአብዮቱ ዓመታት የተከሰቱ ደካማ ጉኖችን ፡ ያጋጠሙ ተፈጥሮአዊ ፡ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ችግሮችን በተለያዩ መልኩቻቸው አጋነው በማቅረብ አብዮቱንና አመራሩን ይኮንናሉ ፡ ሕዝቡም በሀገሩ ውስጥ በመከናወን ላይ ካለው ድርጊት ይልቅ በአለፉት ሂደቶች የታዩትን ደካማ ጉኖች ብቻ እንዲያስብ ለማስገደድ ከፍተኛ የፕሮፓጋንዳ ዘመቻ ያደርጋሉ ። ለዚህም ተግባራቸው የሚገለገሉባቸውን ፕሮግራሞች በዕቅድ ይዘው በቅድሚያ አዘጋጅተው ያስቀምጣሉ ።

ሠ ድግግምሽ

ምንም እንኳ እንዳንድ የቡርኻ ምሁራን አንድን ነገር ደጋግሞ ማቅረብ በፕሮፓጋንዳው ላይ እምነት እንዳይኖር ያደርጋል በግለት ድግግሞሽን ባይቀበሉም አብዛኛዎቹ የፕሮፓጋንዳ ጠቢባን በፕሮፓጋንዳ ሥራ ውስጥ አንድን ጠቃሚ ነው የተባለን ስያሜ ፡ ሐሳብ ፡ አቀራረብ መደጋገም የፕሮፓጋንዳው መልዕክት በሰዎች ገሊና ውስጥ ተቀርጾ እንዲቀር ስለሚያስገድድ ልንገለገልበት ይገባል በማለት ይሰማ ግሉ።

ይልቁንም በፕሮፓጋንዳ ተግባራቸው ውስጥ ድግግሞሽን እንዴት ሊጠቀሙበት፣ በተለያዩ የመገናኛ ብዙሀን አይነቶች ምን ባህርይ ሊይዝ እንደሚገባና ከሌሎችም የተለያዩ የፕሮፓጋንዳ ክንውኖች ጋር እን

ዴት ሊገናዘብ እንደሚችል በማወቁ ላይ ይበልጥ ማተኮር እንደሚገባቸው በዝርዝር ያጠናሉ ።

ለምሳሌ ድግግሞሹ የሚቀርበው በሬዲዮና በቱሌቪዥን ፕሮግራም ከሆነ በቁጥር ለሰንት ጊዜ መሆን አለበት? በምን ያህል የጊዜ ርቀት? መቼ? የቃላት አጠቃቀም ፡ የድምጽና የምስል አመራረጦችን እንዴት ከድግግሞሹ ጋር ልናቀናጅ ይገባናል? ወዘተ. የሚሉ ጥያቄዎችን በማንግባት በርካታ ሞዴሎች ፡ ቻርቶችና የሥራ መመሪያዎች በማውጣት ይገለገላሉ ።

የቡርኻ ፕሮፓጋንዳ ስቶች ውሸት የሆነውን ነገር ደጋግሞ በማቅረብ እውነት ሊያደርጉት ወይም የተመረጡ ስያሜዎችን በመደጋገም በሰዎች የዕለት ተዕለት ሕይወት ውስጥ እንዲለመዱ ለማድረግ ዘወትር ይጥራሉ ። ለዚህም ነው አብዛኛውን ጊዜ የቡርኻው የመገናኛ ብዙሀን ስለካፒታሊስቱ ዓለም በሚያወሰዱባቸው ወቅቶች “ነፃ ዓለም” ፡ “ዲሞክራሲያዊ ኅብረተሰብ” ፡ “ነፃ ባለቤትነት የሰፈነበት ኅብረተሰብ” ወዘተ. ፡ ስለሶሻሊስቱ ኅብረተሰብ በሚናገሩበት ወቅት “ሰብአዊ መብት የተገፈፈበት” ፡ “ዝግ ኅብረተሰብ” ፡ “ግላዊ ነፃነት የሌለበት ኅብረተሰብ” ወዘተ. በማለት የሚደጋግሙት ። ስለአንድ የተወሰነ አስተሳሰብ ፡ ግለሰብ ወይም የአመራር አካልም ለመናገር ሲፈልጉ “አፍቃሪ ምሥራቅ” ፡ “የሞስኮ መሣሪያ” ወዘተ. የሚሉ የጥላቻ ቃላትን እዘውትሮ በመደጋገም በተደራሲያኑ ሕይወት ውስጥ እንዲለመዱ ብሎም ርዕዮተኛለማዊ ብክለት እንዲያስከትሉ ተዘውትረው ይቀርባሉ ።

የቡርኻው ፕሮፓጋንዳ ስቶች ለዚህ ዓላማቸው ለማዋል በአመዛኙ የሚመርጧ

ቸው ቃላት ለምሳሌ “ነፃነት” ፡ “እኩልነት” ፡ “ዲሞክራሲ” ፡ “ሰብአዊ መብት” ወዘተ. በሁለቱ ማንበራዊ ሥርዓቶች (በካፒታሊዝምና በሶሻሊዝም) ገለልተኛ የሚመስሉ ፡ ያለመደባዊ ልዩነት በማንም ዘንድ ተመሳሳይ ትርጉም ያላቸው የሚመስሉ (ላይላይን ለሰው ልጅ ሁሉ በተመሳሳይ የሚያገለግሉ የሚመስሉ ፡ ቡርኻው ነፃነት ፡ እኩልነት ፡ ዲሞክራሲ ወዘተ. ሲል እርሱ ልዕልና የያዘበትን ሁኔታ ብቻ ማለቱ እንደሆነ በግልጽ የማያሳዩ) አደናጋሪ ቃላትን ነው ። በዚህ ረቂቅ ስልት የቡርኻው ፕሮፓጋንዳ በየዕለቱና በየሰዓቱ የሕዝቡን ንቃተኝነት ለማዛባት ይጥራል ።

ረ/ ያልተረጋገጠ ወሬ

ያልተረጋገጠ ወሬ (Rumor) የሚባለው ምንጩም ሆኑ እውነትነቱ ያልታወቀና ከአፍ ወደአፍ የሚዛመት አንድ ዓይነት የመረጃ ልውውጥ ነው ።²⁴

በመሠረቱ ያልተጨበጠ ወሬ የማንበራዊ አስተሳሰቦችና ዝንባሌዎች መግለጫ ነው ። በመሆኑም በአንድ ሀገር ውስጥ በዚህ የመረጃ ልውውጥ መንገድ የተረቡትን አስተሳሰቦችና ዝንባሌዎች መመዝገብና መመርመር መቻል በሕዝቡ ዘንድ ተቀባይነት ያገኙትንና ያላገኙትን ጉዳዮች ለይቶ ለማወቅ የሚያስችልና አመራሩ ራሱን የሚያርምበት ፡ የሚለካበት አንድ መሣሪያ ሆኖ ሊያገለግል ይችላል ። ከዚህም በላይ በአንዳንድ ሁኔታዎች ሕዝቡን በተፈለገው መንገድ ለመቅረፅና ለመምራት ፡ የጠላትን ጥቃት ንቅቶ እንዲጠብቅ ለማዘጋጀትም ይፈቃድ ። ሆኖም ያልተረጋገጠ ወሬ ማስራጨት የዚያኑ ያህል ለመጥፎ ዓላማ እንደሚያገለግልም ሊታወቅ

ይገባል ። የገዢው መደብ ስንት ጀምሮ በዚህ የፕሮፓጋንዳ ተክኒክ አማካይነት ሕዝቡን ሲከፋፍል ፡ እርስ በርስ ሲያጋጥሙና የብዝሃነት እድሜውን ለማራዘም ሲገለገልበት ኖሯል ። ዛሬም ቡርኪኖው በስፋት ይገለገልበታል ።

የቡርኪኖ ምዕራብ ያልተረጋገጠ ወሬ በርዕዮተዓለም ትግል ውስጥ ሊያበረክት የሚችለውን ሚና በመገንዘብ ከስተቱንና የስርዊት ሕግጋቱን ማጥናትና መመርመር የጀመሩት ገና በ1920ዎቹና በ1930ዎቹ ዓመታት ነበር ። ከዚህም ምርምር ያገኙትን ልዩ ወዲያውኑ በፕሮፓጋንዳ ሥራ ችው ውስጥ መገለገል በመጀመራቸው በዚህ ረገድ በቂ እውቀት አካብተዋል ግለት ይቻላል ። እንዲያውም ባልተረጋገጠ ወሬ አማካይነት የሚሰራጭ ፕሮፓጋንዳ በመገናኛ ብዙኃን ከሚካሄደው ፕሮፓጋንዳ ጋር የሚስተካከል እንደሆነ አበክረው ይናገራሉ ።²⁵

የቡርኪኖ ፕሮፓጋንዳስተኛ ስለአንድ እውነታ በቂ መረጃ ባለመገኘቱ ላቢያ በሕዝቡ ዘንድ የሚፈጠረውን የመረጃ ጥግት በግጤን ሆኖ ብለው የተዘጋጀ የሀሰት መረጃዎችን በማሰራጨት ሕዝቡ ከተሳሳተ (ነገር ግን በቡርኪኖ የሚፈለግ) መደምደሚያ ላይ እንዲደርስ ያደርጋሉ ። ወይም አንድን አድራጊነት በሞያልነት በመውሰድና በቅድሚያ ከተዘጋጁ መረጃዎች ጋር በማዳቀል ጠላት ወደሚባለው ወገን ጆሮ እንዲደርስ በማድረግ የሥነልቦና ጥቃት ይፈጽማሉ ። በዚህም ስልት አማካይነት ሕዝቡ የጥርጣሬ ፣ የፍርሀትና የሽብር ሕይወት እንዲመራ ብሎም ከመረጠው የዕድገት ጉዞ እንዲያፈገፍገፍ ከራሱ የመገናኛ ብዙኃን ይልቅ ለጋራ ህይወት ሲያሰራጩ

ቶች የፕሮፓጋንዳ ሥራ አመኔታ እንዲኖረው ለማድረግ ያልተቆጠበ ጥረት ያደርጋሉ ። ያልተረጋገጠ ወሬ በተለያዩ ምክንያቶች ፡ ግብታዊ ሆኖ ወይም ሆኖ ተብሎ በተዘጋጀ ድርጊት ሊከሰት የሚችል በቀላሉ ከአፍ ወደአፍ በመተላለፍ ይበልጥ እየተጋነነና ስፋት እያገኘ በፍጥነት የመዳረስ ዓሕርይ ያለው በመሆኑ የቡርኪኖው ፕሮፓጋንዳስተኛ የተለየ ትኩረት ሰጥተው የሚያጠኑትና የሚገለገሉበት ነው ።

ስ ገምታ

በተደራሲያኑ ዘንድ እንገብጋቢ ሆነው የተነሡ ጉዳዮችን በዝምታ ማለፍና ስለሌሎች ጉዳዮች ዝርዝር ነገሮችን ማቅረብ በቡርኪኖው ፕሮፓጋንዳ ዘንድ የተለመደ አንድ ተክኒክ ነው ። ይህ ተክኒክ እንዳንዴ በነባራዊ ሁኔታዎች አስገዳጅነት በሌላ ወቅት ደግሞ በተደራሲያኑ ዘንድ ተአማኒነት ለመፍጠር በማሰብ ሆኖ ተብሎ በተግባር ላይ ይውላል ። በሶሻሊስት ወይም ይህን የዕድገት ፈለግ በመረጡ አገሮች ውስጥ ሕዝቡ ሙሉ በሙሉ አምኖ የተቀበላቸውን ድሎች ማጥላላት በተደራሲያኑ ዘንድ ማንነታቸውን ይፋ የሚያደርግ ስለሚሆንና ድሎችን አሞካሽቶ ማቅረቡ ደግሞ የሥርዓተ ማኅበሩን ትክክለኛነት መመስከር በመሆኑ ዝምታን መምረጥ ይገደዳሉ ። ለዚህም ነው ለምሳሌ በአንዳንድ ሶሻሊስት አገሮች የእርሻው ክፍለ ኢኮኖሚ ውጤት ያላስገኘ ከሆነ ለዚህ ክፍለ ኢኮኖሚ መዳከም መሠረታዊው ምክንያት የአምራቾች የኅብረት ሥራ ማኅበር መኖር ነው በማለት የአምራቾች የኅብረት ሥራ ማኅበርን ለመኮነን ሲጣይ ያፋ የአምራቾች የኅብረት ሥራ ማኅበራት ውጤት ባስገኙባቸው አገሮች ግን በሶሻሊስት

ስት የእርሻ አደረጃጀት ምክንያት የተገኘ ድል ነው ብሎ ከማቅረብ ይልቅ ዝምታን የሚመርጡት ።

በሌላ በኩል ደግሞ የቡርኪኖ የመገናኛ ብዙኃን ስለአንድ አገርና አብዮት የሚያስራጨት ተደጋጋሚ ፕሮፓጋንዳ በተደራሲያኑ ዘንድ ትዝብት እንዳይፈጥር መገናኛ ብዙሀኑ ለዚህ ተግባር ብቻ የተደራጁ ሆነው እንዳይቆጠሩ ነገሮችን ላያነሡ በዝምታ ያልፋሉ ። በዚህ መልኩ ዝምታቸው “እኛ ስለእናንተ ጉዳይ ብቻ አይደለም የምንናገረው ፣ የናንተን አገርና አብዮት ለማጥላላት ብቻ የምንሠራ አድርጋችሁ አትቁጠሩን ማለታቸው ነው ።” ይህ ደግሞ በአንድ በኩል በተደራሲያኑ ዘንድ ተአማኒነትንና ተደማጭነትን ለማትረፍ ፡ በሌላ በኩል ደግሞ ለረዥም ጊዜ ስለአንድ አገርና አብዮት ሲለፈልፉ መቆየታቸውን በዝምታ ለማካካስ የሚያደርጉት ጥረት ነው ። በአንዳንድ ሁኔታም ስለተወሰነ አገርና ጉዳይ መረጃ ሲጠፋ ወይም ጉዳዩን ለጊዜው ማንሣቱ አስፈላጊ አለመሆኑ ሲታመንበት በዝምታ ሊታለፍ እንደሚችል ከዚህ ጋር ልናስተውል ይገባል ።

ከላይ የተመለከትናቸው የፕሮፓጋንዳ ተክኒኮች ነባራዊውን እውነታ በተሳሳተና በተዛባ መንገድ በማቅረብ ግለሰቦች ፣ ማኅበራዊ ክፍሎች ፣ በአጠቃላይም ሰፊው ሕዝብ የምዕራቡን የአኗኗር ሁኔታ አድናቂና ፍፋቂ እንዲሆን ፡ ኑሮውንና የዕለት ተዕለት ሕይወቱን በራሱ ሳይሆን በምዕራቡ መስፈርቶች እንዲመዝን ለማስገደድ የተዘረጉ የማጥመጃ መረቦች ናቸው ።

በአጠቃላይ የቡርኪኖ ፕሮፓጋንዳ ንድፈ ሐሳቦችን ፣ ተግባራትን ፣ ዓይነትን ፣ ስልትና

ቴክኒኮችን መሠረታዊ ተልዕኮ ስናስተውል በመዋሸት ፡ በማጭበርበርና በማሻጠር የሕዝብ ንቃተኝነትን ለራሳቸው እኩይ ዓላማ መገልገያ ማድረግ መሆኑን ልንገነዘብ ይገባል ።

ማጠቃለያ

የቡርኪኖ ፕሮፓጋንዳ በሰዎች ሥነ አመክንዮአዊ (ሎጂካዊ) ዕውቀት ሳይሆን የዕለት ተዕለት ዕውቀታቸውን ፣ የደመናፍስ ግንዛቤአቸውንና አለማወቃቸውን መጠቀሚያ በማድረግ የሠርቶ አደሩን ሕዝብ አድራጊነት ለዕረ ሶሻሊስት ዓላማዎቹ የሚገለገል አፍራሽ ክስተት ነው ። ይህን ክስተት የመታገሉ ተግባር እውነተኛ ፍትሕ የሰፈነበት ኅብረተሰብ ለመገንባት ከሚደረገው ጥረት ጋር በጽኑ የተሳሰረ ነው ። አፍራሽ ክስተቶችን ሳይታገሉ ለፍትሕ ኅብረተሰብ ወይም ሶሻሊዝምን ለመገንባት ማሰብ ባዶ ምኞት ከመሆን አያልፍም ። አፍራሽ ክስተቶችን ለመታገል ደግሞ ለምንነታቸው ምክንያት የሆኑትን ሁኔታዎች ውስጣዊ አወቃቀር ፣ ከሌሎች ነገሮች ጋር ያላቸውን መስተጋብራዊ ግንኙነት በመመርመር አጠቃላይ ባሕርያቸውን ማወቅ ያስፈልጋል ። አፍራሽ ክስተቶች ላይላይ መዋቅራዊና ኅሊናዊ ባሕርይ ካላቸው ሁኔታዎች የሚመነጩ ብቻ ሳይሆኑ ቁሳዊና ማኅበራዊ መሠረት ያላቸው በመሆኑ ነባራዊ ሁኔታዎች

ችም ለምንነታቸውና ለዕድገታቸው ወሳኝ ሚና እንዳላቸው ግንዛቤ ሊያገኝ ይገባል። አፍራሽ ክስተቶች ባላቸው የተወሰነበት ባሕርይ የተነሣ እነርሱን ለመከላከል ብሎም ለማስወገድ የሚደረግ ትግል እንዲሁ ባለብዙ ፈርጅና እያሌ ስልቶችን የሚከተል ነው።

የኢምፔሪያሊዝም ፕሮፓጋንዳ በአገሮች ውስጥ የሚታዩትን ድክመቶች፣ እንቅፋቶች፣ ችግሮች በጥቅሉ ለዕድገት አፍራሽ የሆኑ ክስተቶችን መሠረት በማድረግና በእነርሱ በመጠቀም የሚሰራጩ በመሆኑ የመከላከል ቀዳሚ ጥረት በአገር ውስጥ ያሉትን አፍራሽ ክስተቶች መዋጋት መሆን ይኖርበታል። የቡርጂዊዎች ፕሮፓጋንዳ ተሸካሚ የሆኑ ግንባራዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታዎች እየተወገዱ በሄዱ መጠን የኢምፔሪያሊስቶች ፕሮፓጋንዳ ሰሚጆሮና ተቀባይ አዕምሮ እያጣ ወደ ባዶ ጨከት እየተለወጠ ይሄዳል።

የዕድገትን አፍራሽ ክስተቶች መዋጋት ማለት ከሁሉ በፊት ፖርትንና ፖርታሚን ትን ግዳበር፣ የዚሁችን ኢኮኖሚያዊና ግንባራዊ ሕይወት ማሻሻል፣ የፍትሕ ግንኙነት እየሰፈነ እንዲሄድ ማድረግ፣ በአጠቃላይ አገሪቷ ለዕድገቷ የቀየሰችውን የግንባራ ኢኮኖሚ የልማት ዕቅዶች በተግባር ለመተርጉም ብርቱ ጥረት ማድረግ ማለት ነው። ይህ ደግሞ በግንባራዊ ሕይወት የሚታዩ አፍራሽ ክስተቶችን ማለትም ሳይሆን መብላትን፣ ጠባብ ስሜትን፣ በሥልጣን መባለግንና በሮክራሲያዊነትን፣ ወዘተ የመሳሰሉትን አፍራሽ ክስተቶች ለመዋጋት በሚያስችሉ ወቅታዊና ተጨባጭ በሆኑ ሕጋዊ እርምጃዎች መታ

ገዝ ይኖርበታል። የነዚህ እርምጃዎች ቀዳሚ ዓላማ ደግሞ ድርጊቱ ከተፈጸመ በኋላ አጥፊውን ለመቅጣት ብቻ ሳይሆን አፍራሽ ክስተቶች ለዘለቄታው እንዲወገዱ፣ ዳግም እንዳይፈጠሩና እንዳይዛመቱ መከላከል መሆን ይኖርበታል። ከዚህም ባሻገር አፍራሽ ክስተቶችን ለመዋጋት የተወሰዱትን እርምጃዎች በየወቅቱ ለሕዝብ በማሳወቅ የሕዝቡን ሥነልቦና፣ ሥነ ምግባርና ፖለቲካዊ አቋም መቅረብና ማጠናከር ያስፈልጋል። እንዲሁ ዓይነት እርምጃዎች መወሰዳቸውን ማሳወቅ ሕዝቡ በአመራር ላይ ጽኑ እምነት እንዲኖረው፣ የዚህ ነት ስሜቱ ይበልጥ እንዲጠናከር ይረዳል። የዚህ ዓይነት ሕዝባዊ መንፈስ መፈጠሩ ደግሞ በፈናው የባዕድ ፕሮፓጋንዳን ለመቋቋም ሁኔታውን ምቹና ቀላል ያደርገዋል።

የቡርጂዊዎች ፕሮፓጋንዳ ጨምሮ አፍራሽ ክስተቶችን ለመከላከል፣ ብሎም ለማስወገድ እስካሁን ያመለከትናቸው ተግባራት ሕዝቡ ከተግባራዊ ሕይወቱ ተምሮ ለተሻለ ሕይወትና ትግል እንዲዘጋጅ የሚረዱ በሆኑም እዲሱን ኅብረተሰብ ከመገንባት ዘላቂ ግብ አኳያ በቂ አይሆኑም። ስለዚህም ከነዚህ ተግባራት በተጨማሪ ሥርዓት የያዘ የትምህርትና የርዕዮተዓለም ሥራ ተጠናክሮ መካሄድ ይኖርበታል።

በተለይም የቡርጂዊ ፕሮፓጋንዳ ዓላማ የሆነው ወጣቱ ትውልድ ለሥራ አክብሮት፣ ለእናት አገሩ ፍቅር እንዲኖረው፣ ሰው በሰው ለማይበዘበዝበትና ፍትህ ለሰፊ ነበት ኅብረተሰብ ግንባታ ጠንክሮ እንዲንቀሳቀስ፣ ሳይንሳዊ ፅውቀት እንዲጨብጥና የምርምር ፍላጎቱ እንዲጎለብት የሚያስች

ለው የትምህርት ሥርዓት ሊዘረጋለትና በርሱም ተኩትኩት ሊያድግ ይገባል። ትምህርት ቤቶችም በትምህርት መሣሪያነት እዲሱን ዜጋ ለመቅረጽ የሚችሉ ተቋማት መሆናቸውን ለማረጋገጥ የተጠናከረ ትኩረት ያሻቸዋል።

ከግለተግር ተግባር ጋር የተቀናጀና ራሱን የቻለ የርዕዮተዓለም ሥራ በሰፋት ማካሄድም በጣም አስፈላጊ ነው። የርዕዮተዓለም ሥራ ሲባል በግንባራዊ ሕይወት ውስጥ ርዕዮተዓለማዊ ፋይዳዎችን መመሥረት፣ ግለሰቦችና ወደቀሳዊ ኃይል መተየር ወይም ግንባራዊ አካባቢን* መለወጥ ማለት ነው። በመሆኑም ይህ ተግባር ሁለት የግድነጣጠሉ ጥንድ ተግባራትን ማለትም በእንደ በኩል ግንባራዊ አካባቢን በመለወጥና በዚህም ለውጥ አግካይነት ለብዕሩን መቅረብ፣ በሌላ በኩል ደግሞ የሰዎችን ንቃተኝነትና በመለወጥ ብሎም ግንባራዊ ተሳትፎአቸውን በብቃት በግጥልበት ግንባራዊ አካባቢያቸውን እንዲለውጡ ግዘጋጅትንና ግንዛባትን የሚያዝ ነው።

በመሠረቱ ግንባራዊ አካባቢ ግለሰቦችን በመቅረብ ያለው ሚና ግለሰቦች ከአካባቢያቸው ግንባራዊ ልምድን በመቅሰማቸው በጥቅሉ በግለሰቦችና በአካባቢያቸው መካከል በሚተላለፉ መረጃዎች የሚገለፅ ነው። ይህ ልምድን የመቅሰም ወይም መረጃን የመለወጥ ሂደት በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ የሚከናወን ነው። ግለሰቡ በቀጥታ ከአካባቢው ጋር በሚያደርገው መስተጋብራዊ ግንኙነት አግካይነት ግንባ

ራዊ ልምዶችን ያካብታል። ስለአካባቢው የራሱን ግንዛቤ ይቀርጻል። በግለሰቡና በአካባቢው መካከል የሚኖረው ቀጥተኛ ግንኙነት በአመዛኙ በግብታዊ ሂደት የሚፈጸም ነውና ለምንከተለው የዕድገት ፈለግ ጠቃሚ ወይም ጉጂ ሊሆን ይችላል። ይሁንና በአገሪቱ ያለው ኅሊናዊ ሁኔታ ይህን ግብታዊ ሂደት በርዕዮተዓለም ሥራና በትምህርት ሊያርቀው ይችላል።

በሌላ በኩል ደግሞ የትምህርት ሥርዓት በመዘርጋት፣ የርዕዮተዓለም ሥራ በማካሄድ፣ ማንበራዊ አስተዳደርን በማድረግ ትና ሕዝቡን በንቃት በማሳተፍ ወዘተ፣ ግንባራዊ አካባቢው በተደራጀና በቅድሚያ በታቀደ ዓላማ ግለሰቡን መቅረጽና መለወጥ ይችላል። እነዚህ ተግባራት እርስ በርሳቸው የተያያዙ በሆኑም የርዕዮተዓለም ሥራ ዐቢይ ቦታ ይይዛል። የርዕዮተዓለም ሥራ በግንባራዊ አካባቢና በግለሰብ መካከል ባለው መስተጋብራዊ ግንኙነት ላይ መመሥረትና ይህንንም መስተጋብራዊ ግንኙነት ለመቆጣጠር፣ በተፈለገው አቅጣጫ ለመምራት፣ ለመለወጥና ለማሳደግ መቻል ይኖርበታል። በዚህ ረገድ የሚከናወን የርዕዮተዓለም ሥራ በእንደ በኩል ግንባራዊ አካባቢን ለመለወጥ ምን መደረግ እንዳለበት ማቀድ፣ በሌላ በኩል ደግሞ ግንባራዊ አካባቢው በተራው ከርዕዮተዓለም ሥራ የሚጠይቀውን የአሠራር ሥርዓት፣ የሥልትና የዘዴ ጥያቄዎችን አስተውሎ ለተጨባጭ ሁኔታው በሚመጥን መልኩ ለውጥ ማድረግን ይሻል።

* ግንባራዊ አካባቢ ሲባል ቀላጭ ፖርትን፣ ግንባራዊ አስተዳደርን፣ መንፈሳዊ ሕይወትን፣ ግንኙነቶችን፣ የሰው ዘር መራባትን እኩቱ የያዘና በውስጡም በርካታ ንብረት ከፍሎች ያሉት ግንባራዊ ሥርዓት ነው።

የርዕዮተዓለም ሥራ ማሳበራዊ አካባቢን ለመለወጥ እንዲቻል ስብአዊ ኃይልን በማንቀሳቀስ ላይ ብቻ ሳይሆን አፍራሽ ክስተቶችንና የቡርሂውን ፕሮፓጋንዳ በመከላከል ፡ በመቋቋምና በማጋለጥ ፡ የንድፈሐሳብ ፡ የፕሮፓጋንዳና የቅስቀሳ ተግባራት ላይ በስፋት ማተኮር ይኖርበታል ። በተለይም የቡርሂውን የኅሊና ጥቃት ለመቋቋም አጻፋ ፕሮፓጋንዳ ሊደራጅ ይገባል ።

አፀፋ ፕሮፓጋንዳ ስንል የቡርሂው ፕሮፓጋንዳ በሰፊው ሕዝብ ላይ የሚያስከትለውን ያሳሰለ መርዘኛ ጥቃት ለመቋቋም ፡ ብሉም የኢምፔሪያሊስቱን ፕሮፓጋንዳ ስትራቴጂና ታክቲክ ለማጋለጥ በማቀድ የሚደራጅና የሚካሄድ የፕሮፓጋንዳ ሥርዓት ነው ። በመሆኑም አፀፋ ፕሮፓጋንዳ የመቋቋምና የማጋለጥ ሁለት መሠረታዊ ተግባራት ይኖሩታል ።²⁶ እነዚህ ሁለት ተግባራት እርስበርሳቸው የተያያዙ ሲሆኑ በዚህ የግንኙነት ሂደት ውስጥ ቀዳሚውን ቦታ ይዞ የሚገኘው የመቋቋም ተግባር ነው።

የመቋቋሙ ተግባር ዐቢይ ዓላማ ሕዝቡ መደባዊ እምነትና በዓላማው ዕኅድ እንዲኖረው ግስቻል ሲሆን የተግባር ክልሉም ላውን የግንባራ ንቃተኝነትና መልኮች በዚህ መንፈስ መቅረብና ጠንካራ ሥነልቦናዊ ዝግጁነት እንዲኖር ግድረግ ነው።

የአፀፋ ፕሮፓጋንዳ ሌላው ተግባር የቡርሂውን ፕሮፓጋንዳ ግጋለጥ ነው ። ቡርሂው በተለያዩ ስልቶች አግካይነት ቀደም ብሎ ያሰራጭውን አስተሳሰቦችና አመለካከቶች ነጥሎ በግውጣት የተዛቡና ከእውነት የራቁ መሆናቸውን በተጨማሪ መረጃዎች ግሳየት ፡ የአቀራረባቸውን መሰሪ

ስልቶችና የፕሮፓጋንዳቸውን ፀረ ሕዝብ አቋም ማጋለጥ ነው ።

በመሠረቱ የአፀፋ ፕሮፓጋንዳ ስልቶች ኢምፔሪያሊዝም ለሚያስራጩባቸው የፕሮፓጋንዳ መልዕክቶች በበቂ ዝግጅትና በተፋጠነ ሁኔታ ምላሽ መስጠት ማስቻል ይኖርባቸዋል ። የዚህ ዓይነቱ አሠራር ውጤታማ እንዲሆን ማድረግ ደግሞ ከፍተኛ ብቃትን ይጠይቃል ። በአፀፋ ፕሮፓጋንዳ ተግባር ውስጥ ዋናው ቁም ነገር በተገቢ ሳይንሳዊ ጥናትና ዝግጅት ላይ ተመሥርቶ የቡርሂውን ቅጥፈት ፡ የአቀራረብ ስልቱንና ዘዴዎቹን በበቂ ማስረጃ ማጋለጥ መቻል ነው ። ሕዝቡ የቡርሂውን የርዕዮተዓለም ዝብት (መዛባት) እንዲገነዘብና በቂ የውጊያ ትጥቅ እንዲኖረው በማድረግ ሥልት ማተኮሩ ጥራቱን ፍሬያማ ያደርገዋል ።

አፀፋ ፕሮፓጋንዳ ዘወትር በሳይንሳዊ ትንታኔ ላይ የተመሠረተ ፡ መደባዊ ጠገናዊ ነት ያለው ። በተከታታይ የሚደረግ ፡ የአጥቂነት አቋም የያዘና ብቁ ዝግጅት የሚሻ በመሆኑ የፓርቲ የቅርብ አመራርና ከትትል የሚያስፈልገው ውስብስብ ተግባር ነው ።

የፕሮፓጋንዳ ሥራችን የሰፊውን ሕዝብ ንቃተኝነትና ከቡርሂው የሥነልቦና ጥቃቶች መከላከል ብቻ ሳይሆን ሰፊው ሕዝብ የርዕዮተዓለማዊ ትጥቁን እንዲያገለግሉና ራሱን በብቃት ወደሚከላከልበት ደረጃ እንዲሸጋገር ማስቻል ይኖርበታል ። ለዚህም ፕሮፓጋንዳችን በቅርቡ ላይ ብቻ ሳይሆን ይልቁንም በደዘነት ፡ ሥርዓት ባልያዘው የንቃተኝነትና ክፍል ላይ ሳይሆን ሥርዓት በያዘው (በሎጂካዊ) እውቀቱ ላይ ሊያተኩር ይገባል ። ይህ ማለት ግን ሥርዓት

ያልያዘው የሰዎች ንቃተኝነትና ፡ የሰዎች የሰሜት ዓለም በፕሮፓጋንዳ ተግባር ውስጥ አያገለግልም ወይም ልንገለገልበት አይገባም ማለት አይደለም ። እንዲያውም ያለስብአዊ ስሜቶች እውነትን ለመፈለግ የተደረገ ጥረት ከቶውም የለም ። ሊኖርም አይችልም ።²⁷ ስሜቶችና ዝንባሌዎች በኅብረተሰብ በተለይም በሰፊው ሕዝብ የዕለት ተዕለት ግንዛቤዎች ፡ አስተሳሰቦችና ልማዶች ውስጥ ከፍተኛ ሚና እንዳላቸው በማስተዋል በሳይንሳዊ ጥናት ላይ ተመርኩዞ በአግባቡ መገልገል ያስፈልጋል ። በመሆኑም የፕሮፓጋንዳ ሥራችን የሕዝቡን ስሜት የሚከራከሩ ሥልቶችን መርጦ በእነርሱ የሚጠቀም ፡ የተደራሲያኑን ፍላጎት በሚገባ ያጤን ፡ ተአማኒነትና ተቀባይነት ያለው ፡ ወቅቱን የጠበቀ ፡ ዘወትር አዳዲስ መረጃዎችን የያዘ ፡ የተደራሲያኑን ውስጣዊ ጥንቅር የመረመረና በምላሽ መረጃ ትንተና የሚገለገል መሆኑን ይኖርበታል ።

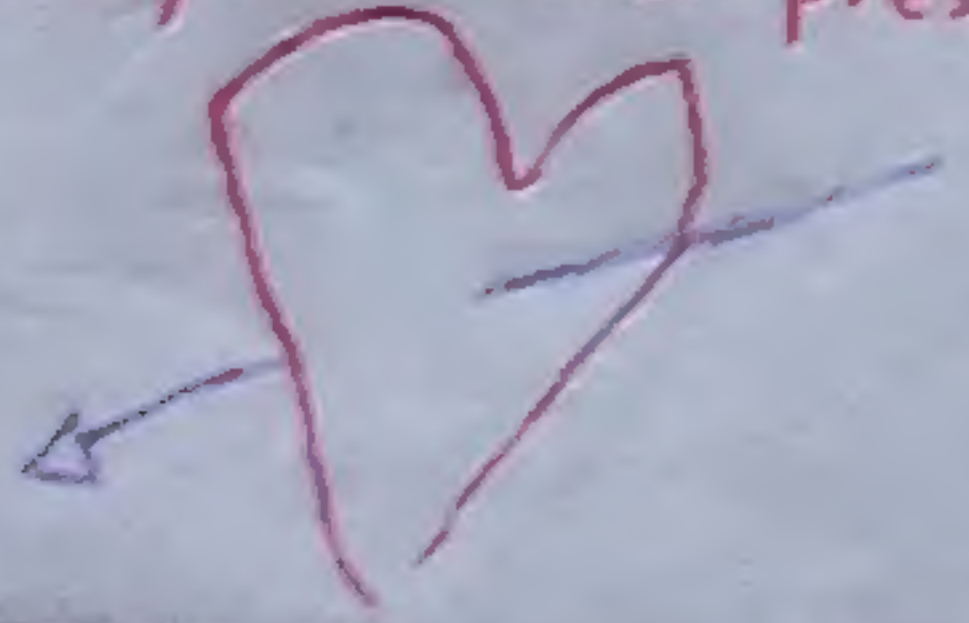
ከዚህም በላይ የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ውጤታማ እንዲሆን በመገናኛ ብዙኃን ውስጥ የተሰማራው የሰው ኃይል በየወቅቱ የሙያና የርዕዮተዓለም ብቃቱ እንዲገለጽ ብት ፡ ስለአዳዲስ ብሔራዊና ዓለምአቀፍ ጉዳዮች የቅርብ መረጃ እንዲያገኝና ነገሮችን የሚገመግምበት ሥነዘዴያዊ ዕውቀቱ እንዲገለጽበት ተገቢ እገዛ ሊደረግለት ይገባል ። ይህ ብቻም አይደለም ፤ በመገናኛ ብዙኃን የተለያዩ ዘርፎች መካከል ያለው ልዩነትና አንድነት በትክክል ታውቆ የተቀናጀና ሥርዓት የተከተለ ተግባር እንዲፈፅሙ ማስቻል ፡ የፕሮፓጋንዳው ሥራ ውጤታማነት የሚመዘንበት መስፈርት አውጥቶ ዘወትር የራሱን የፕሮፓጋንዳ ሥራ ውጤታማነት መመዘን ያስፈልጋል ። አሠራራችን ሳይንሳዊነትን እየተከተለ በሂደቱ በሀቅ ላይ የተመሠረተው ፀረ አድገሮት ፕሮፓጋንዳ አሸናፊ እየሆነ ይሄ ዳል ።

የግርጌ ማስታወሻ

1. የኮሚኒስታዊ ትምህርት መዝገበ ቃላት ፡ (ሰፊያ ፡ የፓርቲ ሕትመት ፡ 1985 ቡልጋሪያኛ) ገጽ 20.
2. ከላይ በተጠቀሰው ፡ see, *Social Psychology and Propaganda* (Moscow: Progress Publishers, 1985), P.38
3. ኤጋ. የሪባላኒክ ፡ የቡርሂ ፕሮፓጋንዳ — ንድፈ ሐሳብና ተግባር (ሰፊያ ፡ 1976 ፡ ቡልጋሪያኛ) ገጽ 41; See, *A Modern Dictionary of Sociology* (New York: Barnes & Noble Book, 1979), P.318.
4. See, Mshvenieradze V., *Political Reality and Political Consciousness* (Moscow: Progress Publishers, 1985), P.218
5. ኤም ቼክስ ፡ ፕሮፓጋንዳ ዳብሯል (ጥቅምት 1968 ወደ ቡልጋሪያኛ የተመለሰ) ገጽ 55; See *Encyclopedia of Social Science* (New York: Macmillan 1957) Vol. 11, PP. 521-522
6. See, *International Encyclopedia of Social Sciences* Vol. 2, P. 579.

7. See, Mshvenieradze V. Op. Cit. PP. 214-219.
8. See, *Social Psychology and Propaganda*. Op. Cit. P.219.
9. Ibid., P.212.
10. የዘመን የርዕዮተዓለም ትግል (ሰፊ : የፓርቲ ሕትመት : 1985 በፌብሩዋሪ) ገጽ 448 - 449.
11. See, Volkogonov D., Op. Cit. pp. 96-97.
12. የዘመን የርዕዮተዓለም ትግል : ገጽ 450; See, *Social Psychology and Propaganda*, Op. Cit. PP. 212 - 213.
13. See, Volkogonov D. Op. Cit. P.138.
14. Ibid. P. 147.
15. Ibid. P. 125.
16. See Mshvenieradze V. Op. Cit., P. 219; See, *Political Terrorism*, (Moscow: Progress Publishers, 1983), PP. 260-268.
17. See, Paul M.A Linevarger, *Psychological War*, (Washington Infantry Journal Press, 1948;) See, *Social Psychology and Propaganda*, Op. Cit. PP. 217-218; See, *Great Soviet Encyclopedia*, Vol. 21, P.269.
18. See, Mshvenieradze V. Op. Cit. 235; *International Encyclopedia of Social Sciences*, Vol. 13, P.49. See Harry Could, *Marxist Glossary*, (San Francisco: Proletarian Publisher, 1948) P. 73.
19. See, *Scientific Communism*, (Moscow: Progress Publishers, 1982) P. 325; Volkogonov D.
20. See, Volkogonov D. Op. Cit. P.99.
21. መሠረታዊ ወታደራዊ ሲሜዎች መፍቻ - መዝገብ ቃላት (ጥብብ : ወታደራዊ ሕትመት : 1965)
22. See, Volkogonov D. Op. Cit. P. 106.
23. See, Volkogonov D. Op. Cit. P. 107.
24. Ibid., P. 111.
25. See, *Social Psychology and Propaganda*, Op. Cit. P. 200.
26. የሴክሪታሪ ትምህርት መዝገብ ቃላት : ገጽ 124
27. V.I.Lenin Collected Works, Vol, 20, P. 260.

Proudly Brought to You
34
www.binyamhik.wordpress.com

የደብዳቤ ምንደራ ገጽታ

በምሥራቅ ኢትዮጵያ

ከበላይኛው አሰጣጥ

በምሥራቅ ኢትዮጵያ የመንደር ምሥራቅ እንቅስቃሴ የተጀመረው በየካቲት ወር 1977 ነው። የመንደር ምሥራቅ በተፋፋሪ መሆኑ ተካሂዶ አብዛኛዎቹ በተለይ በግብርና በሚተዳደሩት አካባቢዎች የተመሠረቱ መንደሮች በ1977 እና በ1978 በተካሄዱት ሁለት ዙር ዘመቻዎች የተጠናቀቁ ናቸው። በዚህም መሠረት ከየካቲት 1977 እስከ መጋቢት 30 1980 ባለው ጊዜ በስምንቱ ደጋግ አውራጃዎች : በ34 ወረዳዎች : ቀድሞ የነበሩ 12,394 መንደሮች በ3,686 አዳዲስ መንደሮች ተሰባስበዋል። በእነዚህ መንደሮች 502,834 ቤቶች ተሠርተው 526,093 አባወራና 2,055,830 ቤተሰብ በድምሩ 2,581,923 ገብረዎች በመንደር ተሰባስበዋል። *

ገብረው በመንደር የተሰባሰበው ልዩ ልዩ ጠቀሜታዎችን ማግኘት እንዲችል የአኗኗሩን ሁኔታ ማመቻቸት መሆኑ ይታወቃል።

ቃል ። ከዚህ አኳያ እስካሁን ባለው ጊዜ የሚታየው የለውጥ አዝማሚያ ምን ይመስላል? የገበሬው ሕይወት እየተለወጠ ነው ወይ? ለእነዚህና ለመሳሰሉት ጥያቄዎች መልስ ለማግኘት የክልሉን ሁኔታ እንቃኛለን። በእርግጥ ሁለትና ሦስት ዓመት ብዙ ለውጥ የሚጠበቅበት ጊዜ አይደለም። እንዳንድ የዕድገት ፍንጭ ለማየት የማያስችል ነው ማለትም አይቻልም። ለእነዚህ ጥያቄዎች መልስ ለመስጠት ከመሞከራችን በፊት እስከ በብሔራዊ የመንደር ምሥራቅ ኮሚቴ የተገለጹትን የመንደር ምሥራቅ ፕሮግራም ዓላማዎች እንመልከት።

የመንደር ምሥራቅ ዓላማዎች

1. ለገጠኑ ሕዝብ ኑሮ መሻሻል አስፈላጊ የሆኑ መሠረተ ልማቶችንና አገልግሎት

* የሐረርጌ ገበሬ ከትናንት እስከ ዛሬ : ከላይ የተጠቀሰው : ገጽ 35.